

Entered as second-class matter November 30, 1942, at
the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of
March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary
Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros
Draugija, Inc.

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St.
Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Tirnicios

METAI (VOL.) XIV

Kaina 5 Centai

PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 LAPKRIČIO (NOVEMBER) 23 D.

Telefonas: HEmlock 1-3121

NO. 41

ĮVYKIŲ AIDAI

RAŠO: S. GABALIAUSKAS

Amerikos viešoji opinija keičiasi

Neseniai ponis E. Rooseveltienė savo kasdieninėje kolumnoje rašė, kad ji gauna vis daugiau laišku iš Amerikos žmonių, kuriuose tų laišku rašytojai ragina valdžią imtis karo žygių prieš pačią Maskvą, vietoje kariavus su jos satelitais.

Sekmadieninėje Amerikos didžiųjų laikraščių laidoje tilpo veterano rašytojo — politiko Philip Simms nepaprastai įdomus straipsnis, kuriame ta garsus politikas ir pasaulio įvykių kompetingas vertintojas tiesiai pasako Amerikos visuomenei, kad III-tysis pasaulinis karas jau yra prasidėjęs, ir kad Amerika yra kare su Rusija.

Kad supažindinti mūsų skaitytojus su tuo svarbiu straipsniu, jo santrauką dedame atskirai.

Džiugu, kad Amerikos plačioji visuomenė jau pradeda suprasti jai gresiantį iš bolševikinės Rusijos pusės pavojų ir ruošiasi tą pavojų sutikti.

Lietuvių pareigos

Artėjančio karo akyvaizdoje lietuviai turi suaktyvinti savo veiklą, nes būsimame kare mes dalyvausime netik, kaip Amerikos gynėjai, bet kaip ir mūsų brangios tėvynės Lietuvos laisvintojai. Kaip Amerikos gynėjai, mes uoliai dalyvausime visuose krašto apsaugos darbuose netik neatšilddami nuo savo draugų amerikiečių, bet savo organizuotumu kartais juos pralenkdam.

Kokie tik bus karo metu skelbiami vajai: karo bonų pirkinio, Raudonojo Kryžiaus, Kraujo Fondo ar kitokie, visuose mes lietuviai turime pasirodyti tarp pirmųjų. Jeigu taip elgsmės, tai pokarinį pasaulį tvarkant mūsų balsas bus visų rimtai išklaušomas ir mes savo įtakingu žodžiu galėsime lemti laimingesnę mūsų senosios tėvynės Lietuvos ateitį.

Visi svarbiausieji sprendimai bus daromi Amerikoje

Atsiminkime, kad sumušus bolševikus, pokarinio pasaulio santvarka, ir išlaisvintų valstybių rubėžiai bus nubrėžiami čia Amerikoje arba Amerikos vyriausybės lemiamu sprendimu. Todėl be atvangos savo raštuose raginkime mūsų tautos išlaisvinimui vadovaujantis įstaigas, kad jos tuojau perkeltų savo Centrus į Jungtines Amerikos Valstybes ir čia iš anksto darytų reikalingus kontaktus. Amerikos lietuviai, per savo įstaigas, daug galės Lietuvos įstaigoms pagelbėti.

Europoje darbas gali būti karo sutrukdytas

VLiKo darbas Europoje neuzilgo gali būti karo įvykių vi-

sai išardytas. Tad ar negeriau dabar, kol dar laikas tą svarbią lietuvių tautai įstaigą perkelti Amerikon, kur ji galėtų daug sėkmingiau veikti. Aš žinau, kaip sunku VLIKo veikėjams su Europa skirtis, kuo jau pasisekė visa eilė naudingų ryšių užmegsti, bet artėjanaro audrai visi sentimentai „urėtų būti užmiršti ir skaito-nasi su plika realybe. Laikamoro jokiai Lietuvos laisvinimo įstaigai Europoje nebus vietos. Jargi yra pavojus, kad karo audra be laiko gali praryti pačius geriausių ir veikliausių mūsų žmonių, jeigu jie laiku iš Europos nepasisalins. Nejaugi jie to nemato?

š Amerikos greičiau Lietuvon nuvyksime

Nuotoliai šiame techniškame amžiuje nieko nebereikiama. Prie susisiekimo greitaisiais orlaiviais, galime būti tikri, kad iš Amerikos greičiau pasieksime Lietuvą, negu pavyzdžiui iš tokios Prancūzijos.

Karui baigiantis ar net tuoj po karo beabejo bus daug suvaržymų. Norint keliauti teks apsirūpinti įvairiais leidimais. Amerikoje gyvenantieji lietuviai 10-tį kartų greičiau gaus leidimus nuvykti Lietuvon, negu tie kurie bus visai arti Lietuvos rubėžių.

Laikas pradėti studijų darbą

Mūsų politikai ir ekonomistai turėtų vėl suaktyvinti pokarinės Lietuvos atstatymo studijas. Daug laiko bus sutaupta atkuriant Lietuvos valstybę, jei jos vadaui sugrįš namon su gatavais ūkiškais ir net politiškais planais.

Rusų okupaciją iškentėjusiems lietuviams beabejo priklauso pirmūtinis žodis dėl santvarkos nustatymo atvaduotoje Lietuvoje, bet jie negalės atmesti to patyrimo, kurį parsivežė iš užsienių mūsų tremtiniai. Todėl nebijokime paruošti planus, kuriuos pataisyti, pagal vietos sąlygas bus daug lengviau, negu visai iš naujo kurti.

KURIUO KELIU EINA KINIJA?

AR KINIJS ISIJUNGIMAS Į KORĖJOS KARĄ YRA DALIS DIDŽIULIO RUSŲ PLANO UŽVALDYTI PASAULĮ? — AR TAI TIK DALIS KINŲ STRATEGIJS, SAUGOJANČIOS TIK TAM TIKRAS TERITORIJAS AZIJOJE? — VIENU AR KITU ATVEJU — KAIP TURI BŪTI JAV AVIACIJA NAUDOJAMA, KAD ATSTOŲ KINŲ MILŽINIŠKAS ARMIJAS?

Šiuos tris klausimus svarsto ir diplomatai ir paprasti fronto kariai. Vakarai yra įsitikinę, jog Kinijos išjungimą į karą anulėmė Maskvos įsakymas. Tačiau niekas nekvepia giesnio žvilgsnio į Kinijos — Rusijos santykius. Dabar pvz. jau kalbama, jog plačiai apkalbėtas Molotovo vizitas į Pekingą yra tik išmislas.

JAV gavo pranešimų iš pačios Kinijos, jog Kinija išjungė į karą verčiama rusų, kurie jai pranešė, jog ji rizikuojanti trečiuoju pasauliniu karu. Iš kitos gi pusės — britai gavę žinių iš Indijos, (per Ind. pasiuntinį Pekinge), jog Kinijos išikišimo priešzastis yra amerikiečių invazijos baimė. Esą kinai tiek įsitikinę JAV užpuolimu, jog net kelias savo ministerijas iškėlė į krašto gilumą. Tuo būdu tikrai tvirtinti, jog Kinija yra Rusijos verčiama yra nors logiškas, bet drąsus tvirtinimas.

Šiandien nekantariai laukiama Kinijos atskleidimo pasitikimo tuo klausimu, žinoma, nors netiesioginiai, bet derybų metu JT. Kyla kalbusimas ar su Kinija bus galima susitarti. Jei ji yra tik rusų įrankis, tai pasak "Newsweek" jos siekimai yra dideli, ir neriboti kaip pačios Rusijos ir joks susitarimas nėra galimas. Tačiau, jei kinai kariauja tik dėl savo interesų, tai toks susitarimas yra įmanomas.

Šiek tiek daugiau šviesos į šią kinišką mįslę meta faktas, jog nėra įrodymų apie kinų pasirošimą žygiuoti Pusan link. Todėl politikų teigimu, jie arba ruošiasi iš Korėjos pasitraukti arba leisti į derybas. JT sluogsniai teigia, jog kinai patys dar nežino ką jie darys, todėl nereikia juos įstumti į tokią padėtį, iš kurios jie be karo negalėtų išeiti. Tą patį galvoja ir pietų Korėja, o Vašingtonas yra įsitikinęs, jog kinai leis į derybas.

Tuo atveju iškils į paviršų pasiūlymas tarp dabartinių fronto linijų ir Mandžiūrijos sienos palikti "niekeno žemės" juostą, kaip laidą kinams, kad

Amerika jų nepuls. Tačiau šiam dalykui kelią pastoja dvikliūtys: (1) gen. McArthuras reikalauja JT, kad šios leistų užimti Korėją iki pat Mandžiūrijos sienos ir (2) Korėjos karas turės būti pamoka visiems būsimiesiems agresoriams. Gi palikus "niekeno žemę" tuo pačiu bus užmirštas ir Kinijos agresinis užpuolimas.

Iš kitos pusės Kinijos manevras išėjo Vakarų pasauliui į naudą. Anglija, kuri dideliu daugelio tautų pasipiktinimui, viena iš pirmųjų šoko pripažinti komunistinę Kiniją, dabar atvirai pareiškia, jog Kinijai aktyviai išjungiant į karą jį tvirtai stovės JAV pusėj. Politikai teigia, jog tai yra didelis svarbos britų Tolimųjų Rytų politikos pakėtimas. Tas pats atsitiko su Indija, kuri besimeilikaudama su Kinija, pamiršo, jog turi reikalo su ko-

KORĖJOS FRONTE

Septintoji amerikiečių divizija be jokio pasipriešinimo pirmadienio vakare pasiekė Yalu upę ir tuo pačiu Mandžiūrijos sieną. Džiūgaujant karininkai savo purvinus batus nusiplovė šaltam upės vandeny. Apskritai pasipriešinimas visam fronte menkas. Kinai savo jėgas sukoncestravo prie laikinosios komunistų sostinės Sinuijų ir elektros jėgainių šiaurinėje dalyje.

Amerikiečių supertvirtovės stipriai bombarduoja Mandžiūrijos pasienį Korėjos pusėje, kur tik mato ginklų ar karių kolonas.

Tenka pastebėti, jog stiprūs komunistų partizanų daliniai pradėjo veikti Seoulo apylinkėse. Tačiau pietų korėjiečiai juos sėkmingai naikina.

Amerikiečių kartinė vadovybė pareiškė stipriai saugosianti savo kariuosieneje nuo incidentų su Mandžiūrijos pasienio sargais.

munistais. Tibeto užpuolimas Indija išmetė iš vežių, (ši kartą iš kreivų), ir noroms nenoroms ji turi stoti petys petin

Jei diplomatai tiki kinų noru išgelbėti savo kailį.

Jei diplomatai itiki kinų noru derėtis, JAV strategai galvoja kariškai ir svarsto kaip savo aviacijos jėga persverti milijoninių kinų armijų jėgą. Pasirodo, jog šiuo klausimui neverta nusiminti. JAV B-29 oro supertvirtovės iš Tokio bazių gali laisvai operuoti visoje Mandžiūrijoje ir Šiaurės Kinijoje. Viso Mandžiūrijoje operuoti gali ir F-51 Mustangai, įsitaisę Kimpo (prie Seoulo, P. Korėjoj) bazėj. Iš tos pat bazės net mažesnieji F-80 šaudančios žvaigždės gali kovoti visoj pietų Mandžiūrijos pramonės srityje.

Tuo būdu tiesioginiam JAV aviacijos pavojui yra šėsi milijoniškos reikšmės centrai. (1) Mukdenas — didžiausias Mandžiūrijos miestas, (1,120,918 gyv. su 1000 mašinų gamyklomis, šakų fabriku). (2) Fušun — anglių centras. (3) Anšan — geležies ir plieno centras. (4) Čangčum — lengvosios pramonės centras ir nepaprastos svarbos geležinkelio mazgas. (5) Harbin — svarbus geležinkelio mazgas su didele rusų kolonija. (6) Autung — svarbus geležinkelio ir kelių mazgas, taip pat pramonės ir tiekimo centras. (ak)

EUROPA APIE JAV RINKIMUS

SOVIETAI KAIP PAPRASTAI MELUOJA. — ANGLAI RŪPINASI ACHESONO LIKIMU. — PRANCŪZAI BIJO IZOLIACIONIZMO. — VOKIEČIAI NEPATENKINTI. — ITALAI JUOKAUJA

Neseniai praėjusieji JAV rinkimai susilaukė plačių komentarų Europos valstybėse. Žinoma, netylėjo ir sovietai. Štai keli jų oficialūs pareiškimai: "Visas įvykis (Trumpo užpuolimas), buvo niekas kitas, kaip didelio masto propagandams pagelbėti". "Visi rinkimai pravedti kareiviams saugojant, o naktį Ku Klux Klanui siaučiant". "Nesvarbu kas sėdės Baltuosiuose Rūmuose Trumanas ar Taftas, Amerika vistiek bus valdoma iš Wall-stryto dangoraižių". Taip Maskvos enkavedistai "informuoja" savo visuomenę apie pasaulinius įvykius. Gal tas praversakis tiems "amerikiečiams", kurie, prisiekę Stalinui, dirba prieš JAV ir tiki, jog tik Rusijoje yra tiesa ir teisybė.

Vakarų Europos valstybės, stebėdamos rinkimus, daugiausiai dėmesio kreipė į faktą, kokia bus amerikiečių užsienių politika.

Anglijoj rinkimai susprogdino plačiai sklaidžiamą socia-

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Gen. Lewis B. Hershey, tautos rinktinės tarnybos direktorius, kalbėdamas Northwestern universitete, pareiškė, kad gali tekti šaukti karo tarnybon 18 m. amžiaus jaunuolius ir vyresnius kaip 25 m. amžiaus.

° Susirinkus naujam Kongresui, prezidentas Trumanas mano patiekti svarstyti pirmiausia šiuos klausimus: daugiau lėšų karo reikalams, daugiau mokesčių toms lėšoms padengti, ir daugiau nebedelsti su Aliaskos ir Havajų priėmimu į JAV šeimą.

° Nepalio karaliaus Tribhuvana Bir Kikram rūmuose įvyko revoliucija. Karalius buvo priverstas bėgti į Indiją. Sostą užėmė 3 metų amžiaus jo anūkas. Nepalis yra greta Tibeto. Tai pirmas slenkstis į Indiją.

° Iš Indijos pranešama, jog ministeris pirmininkas Nehru yra numatęs sumažinti Indijos kariuomenę ir gynybos ministerijos išlaidas.

° Gen. McArthur'o štabas praneša, jog per Korėjos karą sunaikinta 800 sovietų gamybos tankų. Kaip žinoma, sovietai korėjiečiams davė apie 1000 tankų, tačiau šiuo metu jų duoda vis daugiau.

° UN visuotinis susirinkimas atidėjo Kinijos atstovavimo UN klausimo svarstymą tolimesniam laikui, nes nori pirma sulaukti Peipingo delegacijos ir patirti jos nuotakas Korėjos klausimu. Jei už įsileidimą į UN bus galima laimėti pasitraukimą iš Korėjos, tai Chiang Kaisu'o delegacija tikriausiai bus išmesta.

° Pittsburgho trijų didžiųjų dienraščių šešių savaitių ilgumo ekspeditorių ir sunkvežiminių soferių streikas prieš tris dienraščius pasibaigė naujos darbo sutarties pasirašymu.

Pakeltas atlyginimas 10 cent. valandai nuo stieko pabaigos dienos ir dar 3 1/2 cent. bus pakeltas atlyginimas po 9 mėnesių.

° U. S. armijos vadovybė patvarkė, kad 1951 m. sausio mėn. būtų pašaukta 40.000 naujokų. Tokiu būdu armija jau yra įsakiusi pašaukti 250.000 naujokų.

° Kanados transportinis lėktuvas su 51 keleiviu ir 7 įgulos nariais lėkdamas iš Romos į Paryžių atsimušė į vieną prancūzų Alpių kalno viršūnę netoli Grenoble ir visi buvę lėktuve keleiviai žuvo.

Lėktuvas vežė namo Kanados maldininkus, dalyvavusius Romoje Šventųjų Metų apeigose ir savo tautietės Motinos Margaritos Katrinos Bourgeois šventąja paskelbimo iškilmėse.

° Atrodo, kad Tibeto prašymą suteikti pagalbą gintis nuo Kinijos Saugumo Taryba turės svarstyti, nes El Salvador delegacija mano jį patiekti savo vardu.

kad Amerikos saugumui svarbiau Azija, negu Europa".

Vokiečių partijos, sudarančios koalicinę Bonnos vyriausybę galvoja panašiai kaip prancūzai. Nors vyriausybė oficialaus pareiškimo tuo reikalu nepadarė, tačiau kancleris Adenaueris rinkimais esąs nusivylęs. Vokiečiai galvoja, jog rusai tyčiomis amerikiečių dėmesį nukreipia į rytus, kad šie ten sukauptų savo jėgas, palikdami Europą savo likimui. Atėjus momentui, rusai staiga puls Europą ir pirmoji auka bus, žinoma, Vokietija.

Idomiausiai rinkimus komentavo vienas italų korespondentas Vašingtone. Savo draugo amerikiečio jis paklausė ar rinkimai padidins ar pamažins Amerikos pagelbą Italijai. Amerikietis juokaudamas atsakė: "Pasižiūrėk į rinkimus New Yorke. I New Yorko burmistrus tėra trys kandidatai ir visi trys italai? Bet italas vis dar susirūpinęs atsikerta: "Taip, bet du iš jų buvo nu-

milijonai amerikiečių galvoja, galėti!"

SPECIALI LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

PADĖKOS (THANKSGIVING) DIENOJE, LAPKRIČIO 23 DIENĄ — KETVIRTADIENI, 4:00 — 4:30 PO PIET BUS TRANSLIUOJAMA IŠ WHOD RADIO STOTIES BANGA 860

Kalbas pasakys: Liet. Kunigų Vienybės Pittsburgho apskr. pirm. Kun. J. Misius ir "Liet. Žinių" redaktorius S. Gabaliauskas.

Kalbų protarpiais bus transliuojama lietuviška muzika ir dainos.

Šios programos Sponsor yra "Lietuvių Dienos" Komiteto pirmininkas William C. Turner.

Prašome visų lietuvių pasiklaustyti šios specialios programos.

LIETUVIŲ ŽINIOS

Savaitinis laikraštis
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEMlock 1-3121

LITHUANIAN NEWS

Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEMlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams.....\$3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.....1.50
Užsieny metams.....4.00
Užsieny pusmečiui.....2.00

Subscription Rates:
In U. S. A., one year.....\$3.00
In U. S. A., six months.....1.50
Other countries, one year.....4.00
Other countries, six months.....2.00

Skelbimų kainos sulg susitarimo

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

ATSISĀUKIMAS Į PITTSBURGH'O LIETUVIUS

Pittsburgh'e ir jo apylinkėse nuo senų laikų yra įsikūrusi gana gausi lietuvių kolonija, su 8-niomis parapijomis, lietuviškais mokyklomis ir gaugybe lietuviškų draugijų. Vieno ko trūksta Pittsburgho lietuviams, tai labiau suderinto tų atskirų kultūrinių įstaijų veikimo.

Visose lietuvių kolonijose to derinto, vienytojo rolę atlieka lietuviškas laikraštis. Per daugelį metų Pittsburgho lietuviams neturėjo savo laikraščio. Tik prieš 8-mis metus Pittsburgh'e pradėjo eiti, iš Clevelando, atkelto „Lietuvių Žinios“. Žinoma, tai per trumpas amžius tokiai kultūriškai įstaijai, kaip laikraštis, kad jis galėtų perauklėti visuomenę ir ją pakreipti vieningo ir suderinto veikimo linkme. Tokiam mišriam darbu reikia dešimtmečių. Nors laikraštis Pittsburgh'e jau eina 9-nti metai, bet vietos lietuviams vis dar neapsiranta su mintimi, kad tai jų visų vienintelė tos rūšies kultūros įstaija, kurią išlaikyti yra visų lietuvių patriotinė pareiga. Iki šio tik saujelė lietuviškos spaudos pionierių neša ant savo pečių laikraščio išlaikymo našta, o masė žmonių tebėra abejinga, lyg toji kultūrinė pareiga visai jos neliestų. Ateityje taip neturėtų būti. Turime tuojau įsisamontinti, kad mūsų laikraštis yra mūsų opinijos, mūsų minčių viešas reiškėjas ir kad mes be jo negalime apsieiti, jeigu norime ką nors reikšti viešajame Pittsburgh'e gyvenime ir kiekmingiau vesti kovą už savo pavergtą tėvynę Lietuvą.

Todėl kiekvieno Pittsburgho lietuviu namuose turi būti savas, pittsburghiečių leidžiamas, lietuviškas laikraštis. Užsirašyti savąjį lietuvišką laikraštį laikykime viena iš pirmųjų savo patriotiškų pareigų. Netik užsisaikyti, bet ir tapti to laikraščio uoliu platintoju turėtų būti pareiga kiekvieno Pittsburgho lietuvių kolonijos veikėjo.

„Lietuvių Žinios“ ateinančių sekmadienį pradeda savo metinį vąj, kuris tęsis iki vasario 4-tos dienos, 1951 metų. Neleukdami nei dienos tuoj užsirašykime laikraščio vąjininkais.

Nori būti laikraščio platintoju, imk tui telefoną, padėk pasauk redakcijai ir paprašyk, kad atsiųstų prenumeratą užrašyti knygelę. Laikyk tą knygelę per 2 mėnesius kišeniuje ir kur tik sutikęs lietuvi, užrašyk jam laikraštį. Tik tokiu būdu veikdami atsiekime savo tikslą, kad kiekvieno Pittsburgho lietuviu namuose bus „Lietuvių Žinios“. Be visuomenės pasidaravimo ir nuosirdaus pritarimo, mes niekuomet neatsiekime to švento tikslo.

Todėl, mielas broli lietuvi, stok tuojau „Lietuvių Žinių“ metinio vąjaus talkon.

PADĖKOS DIENOS ŠVENTĖ

Padėkos arba Thanksgiving dienos šventė, yra pati seniausia iš visų Amerikos švenčių. Toje įspūdingoje dienoje mes pirmiausia kreipiamės, pilnomis dėkingumo jausmo širdimis, į viso pasaulio Kūrėją ir visokių gėrybių davėją Viešpatį Dievą, kad išreikšti jam padėką už jo suteiktas malones. Dėkodami Dievui, už visas gėrybes, kurias Jis mums suteikė, mes palaikome gražią amerikonišką tradiciją.

Iš istorijos žinome, kad pirmieji ateiviai prieš suvirš 300 metų, surinkę gausų derlių rinkosi į būrį, kad bendroje maldoje išreikšti dėkingumą tų gėrybių davėjui — Dievui.

Amerikiečiai per šimtmečius palaikydami tą gražų paprotį turėjo didelį pasisekimą ir Dievo palaimą. Mūsų šalis niekad nekentė bado ar kitokių nedateklių. Ir šių dienų sunkumai, gresiantis mums karas ir kt. bus įveikti, jeigu mes laikysimės Dievo pusėje ir šauksimės Jo pagalbos.

Lietuviai gyvenantieji šioje šalyje didžiuojame yra katalikai. Tad mūsų pareiga yra pirmoje eilėje būti ištikimais Diev vaikais.

Mūsų taūta kenčia ypač didelę nelaimę — ji žiaurais prieš pavergtą, laukia laisvės dienų. Mums ypač reikia Dievo pagalbos toje kovoje, todėl jos nuosirdžiai prašykime dabar. Be žmogus, jei nori būti sėkmingas turi netik melstis, bet ir dirbti.

Atšventę padėkos dieną kibkime į darbą. Žinoma, kiekvienas, pirmoje eilėje, turi sąžiningai atlikti savo kasdieninę pareigą. Šalia jų yra visa eilė garbingų visuomeniškų pareigų kaip tai darbas draugijose, parapijų, mokyklų, savosios spaudos palaikymui ir kitokie, su viešąja žmonių gerove surišti, darbai. Tik uoliai ir sąžiningai atlikdami tuos darbus galime tikėtis pasisekimo savo tautai ir savo naujai tėvynėi Amerikai.

Pasaulyje šiais laikais išaugo baisi, visus mus gzdinanti jėga — komunizmas. Ji nugalėti reikia stiprios valios ir pasišventimo. Valia stiprėja ir pasišventime subręstame, kada darbuojamės kitų žmonių gerovei. Todėl nesišalinkim visuomeniškų darbų, kurie padeda nugalėti mūsų egoizmą ir per visuomeninę veiklą kampame visuomenės naudingais nariais. Tokių visuomeniškai užgrūdintų, savęs atsižadėti sugebančių veikėjų ypač reikalinga šiais sunkiais laikais.

Pasvartykime šias mintis tokių gražių solidarumo švenčių, kaip Padėkos Diena, proga.

V. EUROPA ATVIRA ATOMINEI BOMBAI

Amerikiečių pranešimais Vakarų Europos valstybės nepakankamai ruošiasi atominės bombos pavojams

Amerikiečiai lakūnai, kurie šiuo metu yra Anglijos bazėse praneša, jog oro manevrų metu pastebėtas labai menkas pasipriešinimas iš žemės, kas reikiama, jog Vakarų Europos civilinė gynyba yra labai atsilikusi ir nepasiruošusi būsimojai karui atominiams bombardavimams. Tik viena Anglija šioje srityje padarė reikšmingų nutarimų ir juos planingai vykdo.

Tačiau susirūpinimas civilinė apsauga vis didėja. Tuo klausimu susidomėję kariškiai ir civiliniai valdininkai yra įsitikinę, jog vienintelė miestų apsaugos viltis esanti amerikiečiai, geriau sakant, jų sprausiniai naikintuvai. Jų pakankamas skaičius užgautuotų miestams saugumą ir nereikėtų eikvoti pinigų ir laiko atominių bombų slėptuvėms ruošti.

Kaip jau minėta, apsaugos darbai nebūna vyksta D. Britanijoje. Vidaus reikalų ministras išleido instrukcijas ir kvietė visus britus savanoriškai prisidėti prie slėptuvių statybos. Iš kitos pusės britai yra apie atominių pavojų gerai informuojami, nes žmonės tuo domisi. Vyriausybės išleistas tuo reikalu leidinėlis buvo žmonių išgrobstytas, vos tik jis pasirodė kioskuose.

Daug blogiau yra su kitomis Europos valstybėmis. Prancūzija nieko nežino apie evakuacijos planus. Pramonės centrai įsikūrę menkai apsaugotos vietose. Savanorių dirbančių prie gynybos įrengimų labai mažai. Paryžiuje slėptuvių yra skandalingai mažai.

Italija jokių evakuacijos planų taip pat neturi. Romos gyventojai kaip slėptuvėmis galės naudotis tik niekad nepabaigtu požeminio traukinio tuneliu ir katakombomis. Vokietijos civilinė gynyba yra okupacinių pajėgų rankose. Radarų įrengimai yra tik amerikiečių kariuomenės telkiniuose vietose. Viena iš geriausių pasaulio slėptuvių sistema, vykdoma nusisunkavimo programai, sunaikinta. Tačiau amerikiečiai pripažįsta, jog vokiečiai yra daugiausiai tam reikalingi patyrę ir geriausiai moką organizuoti civilinę gynybą.

Sveicarai Alpių kalnuose kasa didelius tunelius, į kuriuos manoma perkels savo svarbiuosius fabrikus. Civilinės gynybos programa peržiūrėta ir visi įrengimai atremtuoti.

Danijoje ir Norvegijoje evakuacijos planai numesti į šalį, tačiau dirbusieji praeito karo metu civilinės apsaugos darbą, dabar vėl organizuojami.

Suomijoje civilinės gynybos daliniai panaikinti taikos sutartimi, tačiau praeito karo slėptuvės dar tinkamos naudoti.

Australija su Belgija neturi jokių civilinės apsaugos organizacijų ir jokių evakuacijos planų.

Švedija abiejuose pasaulio karuose išlikusi neutrali, dabar kalnuose kasa dideles priešatominės slėptuves. Švedai taip pat turi civilinės apsaugos planus, kurių vykdymui reikali esant bus naudoti visi žmonės nuo 16 iki 65 metų amžiaus. Dabartinės slėptuvės nepakankamai apsaugoja nuo gama spindulių. (ak)

SAVAITĖS POLITINIŲ ĮVYKIŲ SŪKURY

Ryšium su respublikonų reikalavimu atstatyti Dean Achesoną iš užsienių reikalų ministro pareigų, kalbama ir apie kitų dviejų ankštų pareigūnų pašalinimą iš kabineto. Žemės ūkio ministerio Brannan ir Saugumo viršininko O. Ewing atsistatydinimo reikalavimas demokratams, nes Brannano ūkio planas pasirodė demokratams kenksmingas rinkimuose, o Ewing tai vietai netinkas, ypač kai prezidentas mano jo vedamą įstaiją paversti ministereija.

kratai vis garsiau reikalauja jo pašalinimo. Ar Trumanas jį atleis sunku pasakyti, nes Achesonas buvo vienas iš keltų žmonių, kurie 1946 po demokratų pralaimėjimo nuėjo pasitikti Trumano į stoj, tuo pareikšdamas jam savo ištiktą pasitikėjimą.

Nors prezidentas Trumanas ir bando ginti savo valstybės sekretorius, tačiau tiek respublikonai, tiek kai kurie demokratų šalininkai turi būti nepatenkinti ir prekybos sekretoriaus Sawyer, kuris jo kritikų kaltinamas nekreipias tinkamo dėmesio į gynybos produkcijos kontrolę. Jau tikromis žiniomis iš savo pareigų greitai laiku atsistatys ir karo laivyno sekretorius Matthews. Jo vietą užims American President Lines direktorius George Killion.

Prąjusiuose rinkimuose daugiausiai pralaimėjo jaunieji demokratai. Iš 27 pralaimėjusių atstovų 23 pirmą kartą į Kongresą buvo išrinkti 1948 metais. Tuo būdu jų karjera tetruko tik du metu.

Vašingtone kursuoja žinios, jog valstybės pasekretorius James Webb rengiasi užimti vieno didelio pramonės koncerno prezidento vietą. Maršalic planui pasibaigus užsienio paramai, Gynybos Departamento žinioje, greičiausiai vadovaus W. Averell Harrimanas. Savo pasikalbėjime su gen. McArthur Wake saloje, prez. Trumanas jam pareiškė, kad jis vengtų bet kokių veiksmų, kurie gundyti kiniečius įsijungti į Korėjos karą. Tačiau kartu įgaliojo jį imtis visų priemonių prieš visus priešus, kurie grėšia JAV kariuomenei Korėjoje. Tie, kurie sutinka, kad kinų komunistai užimtų Yalu upės hidroelektrinės stotis užmirsta, jog tos stotys netik tarnauja Mandžiūrijos pramonei, bet ir Korėjos fabrikams, gamintiems trąšas. Valdant tas stotis Kinija, Amerika vėl turės siųsti į Korėją tų prekių, kurių patys korėjiečiai gali pakankamai pasigaminti. JT kalbama apie kompromisinį Korėjos pasienio klausimo išsprendimą. Manoma hidroelektrinių stočių valdymą pavesti tarptautinei komisijai, kurios priežiūroje energija bus tiksliai paskirtoma Mandžiūrijoje ir Korėjoje.

Pasalinimo pavojus tur būtų sekretorius Sawyer, kuris jo kritikų kaltinamas nekreipias tinkamo dėmesio į gynybos produkcijos kontrolę. Jau tikromis žiniomis iš savo pareigų greitai laiku atsistatys ir karo laivyno sekretorius Matthews. Jo vietą užims American President Lines direktorius George Killion.

Pasalinimo pavojus tur būtų sekretorius Sawyer, kuris jo kritikų kaltinamas nekreipias tinkamo dėmesio į gynybos produkcijos kontrolę. Jau tikromis žiniomis iš savo pareigų greitai laiku atsistatys ir karo laivyno sekretorius Matthews. Jo vietą užims American President Lines direktorius George Killion.

Lietuviai
PENKIVOSE KONTINENTuose

LIETUVIAI PASAULYJE

o Pianistas ir direktas Aleksandras Kučūnas pakviestas dirbti dirigentu darbu Cosmopolitan Music School, su kurios ansambliu jis važinėš koncertuoti per Ameriką.

ir kitų kompozitorių kūriniai. o Iš spaudos jau išėjo naujas „Aidu“ numeris. Jame telpa visa eilė gerų straipsnių ir politinio, visuomeninio, religinio, kultūrinio gyvenimo kronika.

o Muzikas Vytautas Marijonas, Hartfordo muzikos mokykloje, kuri turi visus konservatorijos skyrius, dėsto forėpiną, ansamblinį dainavimą, partiturų skaitymą ir dirigavimą. Darbas einas sėkmingai.

o Pasirodė ir senokai lauktas „Eglutės“ rugsėjo mėn. numeris. Jis kaip paprastai gyvas, linksmas, pilnas gražių dailininkų jauniešiams skaitytojams.

o Anglijos lietuviai bendromis lėgomis ir sudėtomis lėšomis Londone, 43, Holland Park, W. 11, nusipirko namus, kurie yra visų Anglijos lietuvių centras. Namai keturių aukštų, su sofelium ir turi 19 kambarių.

o Dr. J. Leimonas, vienas žymiausių Lietuvos Kat. Akcijos veikėjų ir „Pavasario“ Sąjungos ilgametis generalinis sekretorius, yra pakviestas redaguoti Vyčių Sąjungos organą „Vytiš“. Dr. J. Leimonas darba pradeda nuo Naujųjų Metų.

o Pirmas lietuvių religinės muzikos koncertas Australijoje, įvyko Adelaidėje, rugsėjo 8 d. Dalyvavo: sopranas G. Vasiūskienė, smuikininkas P. Matiušas, vargonai J. Gevenlockas, vyras ir mįšrus choras, vedamas V. Šimkaus. Išpildyti lietuvių

o Komp. J. Kačinskas, Šv. Petro parapijos So. Bostone, Mass., vargonininkas, rašo naujas mišias DLK Mindaugo krikšto 700 metų sukakties paminėjimui.

AKTUALIAISIAIS KLAUSIMAIS

DĖL BIZNIO AR TĖVYNĖS MEILĖS?

ŽODELIS LIETUVIŠKAM RADIJUI

Kovoje už lietuvių ir lietuviškąją kultūrą didelės svarbos turi, be kitų veiksnių, ir lietuvių radijo programos, dažnai vadinamos radijo valandomis. Lietuviškos kultūros puoselėjime jos atlieka ne kiek mažesnę, o dažnai ir didesnę vaidmenį, negu lietuviški laikraščiai. Žinoma, jei tos radijo valandos yra lietuviškos netik iš vardo, bet ir savo turiniu. Dėl to lietuviško turinio čia ir noriu prasizioti.

lietuviškąją kultūrą didelės svarbos turi, be kitų veiksnių, ir lietuvių radijo programos, dažnai vadinamos radijo valandomis. Lietuviškos kultūros puoselėjime jos atlieka ne kiek mažesnę, o dažnai ir didesnę vaidmenį, negu lietuviški laikraščiai. Žinoma, jei tos radijo valandos yra lietuviškos netik iš vardo, bet ir savo turiniu. Dėl to lietuviško turinio čia ir noriu prasizioti.

Lietuviškų radijo valandėlių Amerikoje yra gana nemažai. Tačiau jų pasiskaičius ir savo įspūdžius išreiškiant žodžiais, nesuvyniotais į minkštą liaupsinimo vatą, reikia sutikti, jog tikrai lietuviškų valandėlių vietoje plačioje Amerikoje mes turime tik kelias, gal ant vienos rankos pirštų suskaitomas. Argi gali vadintis lietuviška radijo programa ta valandėlė, kurios metu tik pasveikinama ar atsisveikinama su „mielais lietuvių radijo“ klausytojais lietuviškai? Argi gali savo didžiulį kultūrinį uždavinį atlikti ta radijo programa, kurioje telpa tik skelbimai ir „muzika, kurią dažnai atstovauja jau seniai nusibodusius ir pasenusius kartais net ne lietuviškos plokštes?!

O kaip su išlaidomis? — tuoj pastebi dažnas radijo valandėlių vedėjas ar savininkas. Ir čia pat tuoj prideda, jog paskaitytėlis, žinios iš geros plokštelės duoda tik daug darbo ir visą programą stumia į bankrotą. Atseit geriau skaityti tik skelbimus ir groti lenkiškas ar amerikietiškas plokšteles, nes jos lengviau gaunamos. Tuo būdu iš radijo programos galima dar ir pelno išspausti.

Argi gali vadintis lietuviška radijo programa ta valandėlė, kurios metu tik pasveikinama ar atsisveikinama su „mielais lietuvių radijo“ klausytojais lietuviškai? Argi gali savo didžiulį kultūrinį uždavinį atlikti ta radijo programa, kurioje telpa tik skelbimai ir „muzika, kurią dažnai atstovauja jau seniai nusibodusius ir pasenusius kartais net ne lietuviškos plokštes?!

Ar galima vadintis lietuviška radijo programa ta valandėlė, kurios metu tik pasveikinama ar atsisveikinama su „mielais lietuvių radijo“ klausytojais lietuviškai? Argi gali savo didžiulį kultūrinį uždavinį atlikti ta radijo programa, kurioje telpa tik skelbimai ir „muzika, kurią dažnai atstovauja jau seniai nusibodusius ir pasenusius kartais net ne lietuviškos plokštes?!

Argi gali vadintis lietuviška radijo programa ta valandėlė, kurios metu tik pasveikinama ar atsisveikinama su „mielais lietuvių radijo“ klausytojais lietuviškai? Argi gali savo didžiulį kultūrinį uždavinį atlikti ta radijo programa, kurioje telpa tik skelbimai ir „muzika, kurią dažnai atstovauja jau seniai nusibodusius ir pasenusius kartais net ne lietuviškos plokštes?!

Štai Pittsburgh'e yra dvi puikios radijo programos: prancūškonų ir vyčių, kurios šviečia savo lietuviškumu, kurios žavi tūkstančius savo klausytojų gražia (vis nauja) muzika ir kurios nei nemano bankrutuoti. Kaip jos išsilaiko? Atsakymas trumpas — jų vedėjai tą darbą dirba iš idėjos, iš tėvynės meilės ir jie geriau sutinka kelias valandas daugiau skirti geros programos sudarymui, negu iš menkų programų į savo kišenę įsidėti pora dešimčių dolerių.

Todėl tik tokiu radijo valandų darbas ir teremtinis, nes tik jos tarnauja lietuviškosios kultūros puoselėjimui.

Todėl tik tokiu radijo valandų darbas ir teremtinis, nes tik jos tarnauja lietuviškosios kultūros puoselėjimui.

A. Erdvilas

BAIGESI ALT METINIS SUVAŽIAVIMAS

Šeštadienio vakare pasibaigė ALT metinis suvažiavimas

lietuvių kultūros reikalams. Užgirta ir vykdomojo komiteto sudaryta Pasaulio Lietuvių Bendruomenėi studijuoti komisija, kuriai patiekta daugiau ir konkretesnės medžiagos.

Prie ALT vykdomojo komiteto nutarta sudaryti dvi svarbias komisijas: **planavimo** ir

Priimtas nuolatinis arba taūtos solidarumo mokesčių apsidėjimo planas. Šis planas ir taip pat ALT vąjus bus pradėti vykdyti sausio 1 dieną.

ka vėl pasuktų izoliacionizmo rėliu.

Pasiųsti sveikinimai prezidentui Trumanui ir VLIKui, padėkota ALT vykdomajam komitetui už darnius ir stambius Lietuvai laisvinti darbus. Priimtos rezolucijos dėl genocido konvencijos, „Voice of America“ ir „Committee for free Europe“.

JAV šiuo metu rūpinasi Korėjos atstatymu. Jos siūlo tarptautiniam sudaryti fondą, kurio du trečdaliai JAV užpildytų pajūios. Kitas sumas turėtų paskirti kitos JT narės. Tuo tarpu kiti siūlo paramą organizuoti savanoriškai, nes turi galvoj, kad JAV tuo atveju prisidėtų su daug didesne dalimi negu du trečdaliai.

Vienbalsiai išrinktas tas pats ALT vykdomasis komitetas ir valdyba, būtent: pirm. L. Šimutis, vicepirm. A. Ollis, sekret. P. Grigaitis, išd. M. Vaidyla.

Sovietai vėl pradėjo meilinti prieš Jugoslavijos. Jugoslavų delegatai praneša, jog jie yra kalbinami sovietų per tarpininkus. Rusai, ruošdami Vašingtono balių revoliucijai paminti, pakvietė ir jugoslavų užs. reik. ministerį Kardelj, o taip atstovą JT Bebler. Tai padarė pirmą kartą po 1948 m. Stalino susipykimo su Titu. (ak)

Iždo globėjai: V. Kvietkus, dr. M. Vinikas, A. S. Trečiokas, J. Buivydas. Suvažiavime dalyvavo svečiai: Lietuvos įgaliotas ministras P. Žadeikis, gen. konsulas J. Budrys ir min. V. Sidzikauskas.

SUSIMASTYMAS TIES KALAKUTU...

(PADĖKOS DIENOS PROGA)

ALFA SUŠINSKAS

Thanksgiving Day — Padėkos Diena yra charakteringa Jungtinių Amerikos Valstybių šventė su tradiciniu kalakutu ant daugelio piličių stalo. Padėkos Diena yra nuo seno čia švenčiama. Padėkos Dienos istorija siekia 1621 metus, kada Plymouth kolonijos gubernatorius Bradfordas paskyrė vieną dieną po pirmos piūties dieną po pirmos piūties dieną...

Kaip tautinė šventė, Padėkos Diena buvo prezidento Vašingtono, Kongresui siūlant, oficialiai įsteigta 1789 metais lapkričio mėn. 26 dieną, ketvirtadienį.

Rekomenduodamas šią šventę visiems Jungtinių Amerikos Valstybių žmonėms, prezidentas Vašingtonas ta proga, be kitko, rašė savo proklamacijoje: „Ši diena yra viešos padėkos bei maldos diena, dėkingomis širdimis pripažįstant Dievo Visagalybę duotas įvairias malones“...

Toliau šioj savo proklamacijoje prezidentas Vašingtonas ragino žmones „maldauti Viešpatį atleisti mums tautinius ir kitokius mūsų nusikaltimus, palaikyti tikros religijos ir dorybės pripažinimą bei praktiškumą ir garantuoti žmonėms tokią žemišką gerovę, kokią Dievas panoręs žmonėms suteikti.“

Metai po metų ši Padėkos Diena paplito po visą U.S.A. kraštą.

Dėl įvairių priežasčių vargšų kalakutui, puikybės ir kvailumo simboliui, atiteko garbės pasidaryti šios šventės tradiciniu stalo patiekalu.

Mums čia visai nesvarbu, ar šios šventės simbolinis valgis yra kalakutas, ar jo vietoj būtų kiaulės, žaisas, ar kuris kitas gyvulėlis. Mums tėra svarbi šios šventės reikšmė. O ji yra didelė ir prasminga.

Iš paminėtų Vašingtono žodžių proklamacijoje aiškiai matyti, kad ši šventė yra ne tik tautinė, bet kartu ir pilna prasme religinė.

Laisvasis amerikietis laisvajame krašte pagal sąlygas nutraukia tą dieną darbą ir dėkoja Viešpačiui už sotų, laisvą ir ramų gyvenimą; dėkoja už sveikatą, už jėgas, kuriomis jį lidžiai prakaituodamas, parkeičė šio krašto veidą, iš žemės išspausdamas „skanų duonos gabalą“.

Šią Padėkos Dieną tedirbami tik būtini darbai, ir daugumas yra laisvi. Įvairių konferenčių dvasiški ragina tą dieną apamiršti šios šventės tikrosios prasmės — savo širdimi ir protu pakilti į Aukščiausiąjį visų gėrybių Davėją, į Viešpatį Dievą.

Tačiau daugelis klykaudami ir siautėdami raito šios dienos kalakutą, jo kaulėlius betriūškindami, ir nę akimirksniu neapkyla savo širdimi į Viešpatį Dievą, o tik persiėda ir persiėda aka iki kiauliško tobulumo, Padėkos Dieną baigdami didžiausia nepadėka Viešpačiui, gėrybių Davėjui... Daugelis tą dieną, kalakutus bedorodami, patys pavirsta į dvasinius kalakutus, pilnus kvailos puikybės savo didybe bei galybe.

— E, Džim, mes — amerikona! Amerika juk tik Amerika, tai yra, tik mums patiems. Ir kvaila gi ta mūsų valdžia, pinigus Juropon ir Eilijon kiškama. Tegu jie ten už marių, patys savimi rūpinasi! Na, Džo, susimūškim glesm! Suk, va, šitą kalakuto šlauni. Už kalakuto sveikatą! Hurra!...

Šitokie kalakutiško galvoje mo žmonių yra vis dėlto daug. Jie trumparegiai žmogeliai, nemata ir nesupranta, kad, šitai galvodami, jie patys piauona šaka, ant kurios savo kalakutu jie tupi. Dabartis nebėra praeitis. Jei Amerika gyvena tik sau, nebetoli ir jos pačios gal...

BŪTI AR NEBŪTI

Gal dar niekad taip ryškiai ir rūsčiai neskambėjo Lietuvių Tautos širdy šie žodžiai, kaip šiandien. Šiandien mes ne tik juntuame, bet girdime ir žinome, kokiais būdais, kokių tenjų yra naikinama lietuvių tautos gyvoji masė jos nuo amžių gyventose žemėse. Kiekvienas ne kartą ir ne be baimės yra stasęs sau šį bausių klausimą: jei ir grįšiu kada nors namo, bet ar rasiu ką nors iš giminių ar draugų? Apie palikto turto suradimą šiandien niekas iš mūsų jau nebesvajoja. Mes žinome, jeigu grįšime, tai reiks pradėti iš naujo ir iš nieko. Mes žinome, kad bolshevikai gali visko sunaikinti, išskyrus žemę, juodžemio kvapą ir Lietuvos padangę, kuri taip brangi ir miela lietuviškai širdžiai.

Mes žinome, kad šiandien lietuvis kiekvieną savo krašto

vertybę perduoda savo priešui pačia brangiausia kaina, kad bolshevikas veltui, be kraujo aukos, negauna nei vienos lietuviškų žemių pėdos. Bet mes žinome, kad mūsų jėgos mažėja, o bolshevikų vis auga, gausėja. Noroms, nenoroms mes kreipiame akis į užsienį ir čia ieškome sau pasparties. Pirmas žvilgsnis krinta į savo tautiečius ar lojalius Lietuvos piliečius. Dažnai ir labai dažnai mes sutinkame labai liūdnu ir skaudžių vaizdų. Mes matome, kai geriausios Lietuvos žėgos, netekusios vilties ar gyvenimo bėgio stumiamos, vis giliau ir giliau pasineria į svetimo krašto gyvenimą, susiranda ir sukuria naują mišrų lidžą, kuris net nemano persikelti į sugriautą, iškamuoatą gimtinę. Ne paslaptis, kad mes jau pradėdame pamiršti savo tėvų, savo brolių kalbą, jų būdą ir papročius. Tulas jau ir pavardę keičia, nes lietuviška jam nepatogi, savotiškai skamba naujose sąlygose.

Mes gerai suprantame, kad žmogus negali gyventi vien tik

dvasia, kad jam reikalingos ekonominės sąlygos, būtinos bent jo egzistencijai. Pet mes žinome, kad žmogus ne vien pilvui gyvena. Jei taip būtų, tai niekas nerašytų poezijos, nekurtų muzikos ir gražių dainų, neapytų meno paveikslų, nestatytų bažnyčių ir negarbintų Dievo. Mūsų gilii įsitikinimu, žmogaus dvasia geriausiai tarpsta tik savo žemėj ir kad turtingiausia ir spalvingiausia išraiška gauna tik savo aplinkoj ir savo gimtoj kalboj.

Įtempkime jėgas. Pasaulio įvykių raida vis ryškiau ir ryškiau mums rodo, kad laisvojo pasaulio žygis, kad kova tarp gerojo ir piktojo žmogaus nebe už kalnų. Mes matome ir girdime, kad geramam pradedą igristi piktojo niekšybės ir kad jis vis kiečiau ir kiečiau spaudžia savo kumštį.

Ryškimes ir mes. Mus įpareigoja ne tik laisvės ar gimtosios žemės ilgesys, bet mūsų brolių kraujo auka, jų kančia ir sielvartas. (Iš ŠLB biuletinio)

“AIDAI” skiria literatūros premiją

Mėnesinis kultūros žurnalas "Aidai", leidžiamas T. Pranciškonų, pamečiui skirts po vieną \$500.00 premiją už premijos komisijos geriausiu pripažintą grožinės literatūros ir mokslo veikalą. Šiuo skelbiamos jos taisyklės pirmiesiems metams:

- 1. 1951 metais pirmą kartą premija bus skiriama už grožinę literatūrą: poeziją, noveles, apysakas, romaną ar dramą.
2. Už premijos komisijos geriausiu pripažintą veikalą skiriama premija nebus skaldoma tarp atskirų autorių.
3. Premijos komisija vertins 1950 — 1951 m. pasirodžiusius viešumon grožinės literatūros kūrinius ir tais metais parašytus, bet dėl dabartinių sąlygų negalėjusius būti išspaus-

dintais kūrinius tų autorių, kurie juos prisiūs komisijai.

- 4. Eilėraščių rinkinys, skiriamas premijai, turi sudaryti nemažiau 32—48 puslapių knygą, jeigu ji būtų išspausdinta.
5. Paskutinė data kūriniams įteikti 1951 metų gruodžio 1 d. Siųsti šiuo adresu: Ant. Vaičiulaitis, 2087 No. Main Ave., Scranton 8, Pa.
6. Premijuotą kūrinių, jei jis būtų parinktas iš viešumon dar nepasirodžiusių veikalų, autorius sutinka dalinai ar išitaisi spausdinti per "Aidus".
7. Premijos sprendėjų komisiją sudaro: Bern. Braz-

Žilvinas

PARTIZANAI

Atsimenu baltais drabužiais obelaitės, Lyg sesers dažnai su tavimi kartu... O tu buvai maža, be rūpestių mergaitė Ir broliams pradalgiais atnešdavai pietų.

Kvepėjo apyniai ir dūzgė tėvo sodai. Ne sniegena, tai tu tarp avilių. Ir visa žemė tau šviesi šviesi atrode Su tolimu dangum ir baltu berželiu.

Prie motinos glaudeis jos rūpestis saldžiausias. Padėjusi ramiai jai galvą ant peties, Nedrįsdavai akių pakelti ir paklausti, Ko krūpčioja drugiai ir žvaigždės virš nakties.

Rytuos ir vakaruos ugnis ir kraujas degė, Ir blaškės jovarai, ir buvo neramu. Atslinko debesys į tėviškę kaip vagys Ir krito pašauti balandžiai prie namų.

Į tavo tėviškę atėjo rūsčius žmonės, Ir užpūtė jaukias sodybų liepsneles. Blizgėjo durtukai ir kniubo vyrai kloniuos, Ir varė tremtinius takeliais ir koliais.

Tada tu išėjai ieškoti savo brolių. (Kaip pasakoj mažai, kad skaitėme kadais...) Dar paskutinį kart paglostei kiemo žolę, Dar pašaukė gėlės išeidama vardais.

Čia broliai eidami prisiekė, kad nelaisvėj Negrįš, ir neužgaus gimtų namų širdies. Ir tu čia pasakė: negrįšiu, nepareisiu, Kol obelys laisvai po langų nežydės.

Ne skausmą braukdama, tik rasą nuo atolų, Ejai tu į tamsius ir didelius miškus. Ir vėl lyg pasakoj, tau ieškant savo brolių Berželių vainike gegutė užkukuos.

Tu brolius atradai ir šventą laisvės auką Prisiėmei drauge su tūkstančiais kitų, Tyliai ištarusi: mane Dangus jau šaukia, Aš, broliai, išeinu... Už laisvę mirt saldu...

...Palaistykit gėles... Tu jas krauju pagirdėi Ir žemė niekadose gelių tau negailės. Tėvynei atidavus savo jauną širdį, Tu būsi jos keliuos gražiausioji gelė.

Veikalas apie terorą Pabaltijy

New York (LAIC) — Spalių 28 d. Appleton — Century — Crofts leidykla paskelbė, kad netrukus bus išleistas Alberto Kalmės veikalas apie genocidą Pabaltijy. Veikalas pavadintas

"Total Terror". Ta proga, leidykla sukviėtė būrį rašytojų į Estų Namus ir supažindino su autorium, kurio veikalas prieš kelis metus pasirodė švedų kalba ir turėjo didelį pasisekimo. Trumpas kalbeles pasakė Latvijos Pasiumtiniųbės attachė Rudolfs Šillers, Estijos charge d'affaires Johannes Kaiv, ir Lietuvos gen. konsulas Jonas Budrys.

džionis, J. Girnius, V. Micūnas, Pr. Naujokaitis, A. Nyka — Niliūnas, Ant. Vaičiulaitis ir leidyvė atstovas T. Dr. L. Andriekus, O.F.M.

Atsime tu paminusi Ievutė: aną pinieliu, kurių viduryje, lyg kokiejo saulėje, kaboją Dievo kančia, po paminklų su aukso raidėmis, iššišovusiai šonkauliais, be galo liūdnu, gyvo žmogaus žvilgsnių žiūrinti į pušis ir į tą kapą, priu kurio moteriškė parymo.

Dailus buvo tai kapas, švairiu smėliu nubertas, su akmeniniu paminklu, į kurį jina ilgai, nekrusteldama žiūrėjo, maldingai rankas ant lazdos susidėjus. Tame akmenyje ir viršaus butų neprabėgus nuo tų garsių vestuvių ir tos didelės meilės.

Pinigas, meilė, jauno dienos — visa tai dūlyja į taisydas, — mastė Ievutė taisydamą nutryptas gėles an Agotelės kapo, tosios Agotelės kuria ji, būdama negraži, atveju atvejais gėrėjosi ar ta bažnyčioje per sumą, ar tai sutikusi turguje tokią linksma raudonais veideliais, su gėlėskara ir ilgomis kasomis, geltonomis, kaip nunokęs kvietys Galėjo būti pats vidudienis kai Ievutė atsistojo dar prie vieno kapo. Buvo jis suplitas prie seno kryžiaus ir skaroto eglės, kiek aukštesnėje vietoje, iš kur buvo matyti pavimora plati apylinkė su pievoimis ir balkva upelio juosta Kryžius buvo pažaliaves nuryduos darganų ir svirstelėjė prie tamsių eglės šakų. Aplink kryžiavonę į visas puses ratu laiku pakirstą jaunamartę ir seną močiutę. Neviena buvo

buvo prikalta geležinių spindu amžino gyvenimo knygos.

KRIOKININKŲ IEVUTĖ

ANTANAS VAIČIULAITIS

Moteriškai toks apmaudas Bet vaikas tuo metu, kaip vipaško, jog nė žodžio nerado padaužai aprėkti. Valandėlę yrišūnės ir nuo apatinų šakų taip ji stovėjo prasivėpus ir liuoktelėjo per kelis žingsnius nuo močiutės.

Atsitiesęs, jisai tarė, visas išsraudęs, suveltaiš plaukais, guvai savo akis primerkęs ir šniokštudamas: — Tai jau, tur būt, gausių pilt...

Tas pramuštgalvis kalbėjo nei tai juokingai, nei tai būkštaudamas, ir muistėsi, lyg tikrai jam kailis jau prėštėtu nuo viržio. Ievutė kažką suniurzgė sau viena ir baksnojo grumstą, svyrudama: ar čia iš tikrųjų nuėjus, ar primetus kokį žodį ant bezmėnė. O berniukas, vinguriuote vinguriudamas, nei koks mažas ir kvailas šunytis, gretinosi prie močiutės. Jai piktuamas nyko. Net ir no-kad Ievutė net žadė užkanduo liaudam vaiką pagąsdinti, ilgėriau paršauti, nebūtų tėsėnutirpo: jeigu imtų ir triokskaitę koks žagaras ten aukštai ar, neduok Dieve, koja paslys...

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

Ir jis atkišo ausį, kurią teta gūžus, lyg kokią laimę, šviedėlė visa ko timpltelėjo ir dar niuksą kupron pridėjo.

Tomukas nę kiek nenusimi-nė, ūpį apkultas. Jis glaustėsi ir čiauškėjo: — O kaip kojės, močiute, ar neskauda?.. Gal užsuktum pas mus... Teisybė, mama iš bažnyčios dar negrįžė, nes sakė eisianti pas Dabulienę mergų pamieruoti... Bet aš — oho! Kad užšutinčiau tau arbatos!

— Ne, sūneli, neturiu kada šiandien... Ot, tik po šalį kru-tėdama, šakau, pasižiūrėsiu... Į kapines, mat, skubu... Lik svei-kaš, vaikeli.

Tomukas pabučiavo jai ran-ka, bet Ievutė vis dar stovinai-vo. Vaikas unksdamas zulinosi nosį ir tiesiai žiūrėjo mo-čiutei į akis.

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

gūžus, lyg kokią laimę, šviedėlė visa ko timpltelėjo ir dar niuksą kupron pridėjo.

Tomukas nę kiek nenusimi-nė, ūpį apkultas. Jis glaustėsi ir čiauškėjo: — O kaip kojės, močiute, ar neskauda?.. Gal užsuktum pas mus... Teisybė, mama iš bažnyčios dar negrįžė, nes sakė eisianti pas Dabulienę mergų pamieruoti... Bet aš — oho! Kad užšutinčiau tau arbatos!

— Ne, sūneli, neturiu kada šiandien... Ot, tik po šalį kru-tėdama, šakau, pasižiūrėsiu... Į kapines, mat, skubu... Lik svei-kaš, vaikeli.

Tomukas pabučiavo jai ran-ka, bet Ievutė vis dar stovinai-vo. Vaikas unksdamas zulinosi nosį ir tiesiai žiūrėjo mo-čiutei į akis.

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

gūžus, lyg kokią laimę, šviedėlė visa ko timpltelėjo ir dar niuksą kupron pridėjo.

Tomukas nę kiek nenusimi-nė, ūpį apkultas. Jis glaustėsi ir čiauškėjo: — O kaip kojės, močiute, ar neskauda?.. Gal užsuktum pas mus... Teisybė, mama iš bažnyčios dar negrįžė, nes sakė eisianti pas Dabulienę mergų pamieruoti... Bet aš — oho! Kad užšutinčiau tau arbatos!

— Ne, sūneli, neturiu kada šiandien... Ot, tik po šalį kru-tėdama, šakau, pasižiūrėsiu... Į kapines, mat, skubu... Lik svei-kaš, vaikeli.

Tomukas pabučiavo jai ran-ka, bet Ievutė vis dar stovinai-vo. Vaikas unksdamas zulinosi nosį ir tiesiai žiūrėjo mo-čiutei į akis.

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

gūžus, lyg kokią laimę, šviedėlė visa ko timpltelėjo ir dar niuksą kupron pridėjo.

Tomukas nę kiek nenusimi-nė, ūpį apkultas. Jis glaustėsi ir čiauškėjo: — O kaip kojės, močiute, ar neskauda?.. Gal užsuktum pas mus... Teisybė, mama iš bažnyčios dar negrįžė, nes sakė eisianti pas Dabulienę mergų pamieruoti... Bet aš — oho! Kad užšutinčiau tau arbatos!

— Ne, sūneli, neturiu kada šiandien... Ot, tik po šalį kru-tėdama, šakau, pasižiūrėsiu... Į kapines, mat, skubu... Lik svei-kaš, vaikeli.

Tomukas pabučiavo jai ran-ka, bet Ievutė vis dar stovinai-vo. Vaikas unksdamas zulinosi nosį ir tiesiai žiūrėjo mo-čiutei į akis.

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

gūžus, lyg kokią laimę, šviedėlė visa ko timpltelėjo ir dar niuksą kupron pridėjo.

Tomukas nę kiek nenusimi-nė, ūpį apkultas. Jis glaustėsi ir čiauškėjo: — O kaip kojės, močiute, ar neskauda?.. Gal užsuktum pas mus... Teisybė, mama iš bažnyčios dar negrįžė, nes sakė eisianti pas Dabulienę mergų pamieruoti... Bet aš — oho! Kad užšutinčiau tau arbatos!

— Ne, sūneli, neturiu kada šiandien... Ot, tik po šalį kru-tėdama, šakau, pasižiūrėsiu... Į kapines, mat, skubu... Lik svei-kaš, vaikeli.

Tomukas pabučiavo jai ran-ka, bet Ievutė vis dar stovinai-vo. Vaikas unksdamas zulinosi nosį ir tiesiai žiūrėjo mo-čiutei į akis.

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

gūžus, lyg kokią laimę, šviedėlė visa ko timpltelėjo ir dar niuksą kupron pridėjo.

Tomukas nę kiek nenusimi-nė, ūpį apkultas. Jis glaustėsi ir čiauškėjo: — O kaip kojės, močiute, ar neskauda?.. Gal užsuktum pas mus... Teisybė, mama iš bažnyčios dar negrįžė, nes sakė eisianti pas Dabulienę mergų pamieruoti... Bet aš — oho! Kad užšutinčiau tau arbatos!

— Ne, sūneli, neturiu kada šiandien... Ot, tik po šalį kru-tėdama, šakau, pasižiūrėsiu... Į kapines, mat, skubu... Lik svei-kaš, vaikeli.

Tomukas pabučiavo jai ran-ka, bet Ievutė vis dar stovinai-vo. Vaikas unksdamas zulinosi nosį ir tiesiai žiūrėjo mo-čiutei į akis.

— Kas gi tau? — Kodėl, teta, toks išsipūtęs tavo kišenius? — Tai vanagas! — ji kalbėjo, neva prikašiodama. — Tu nieklo nuo jo nepapsėpsi. Na, šė jau, še...

Patenkinta išsitraukė saldai-nius ir padavė berniukui. Jisai dar sykį pakštelėdus jai ranką, ir Ievutė, susigraudinus, drauge jausdama didelį gerumą, paglostė jo papurisia galvą, atsidūsėjo taip giliai ir nuėjo. Ejo akis nunėrus į žemę, susi-

LIETUVOS VAIZDAI - ARGENTINOS LIETUVIŲ PAGUODA

(Mūsų bendradarbio reportažas iš Argentinos)

Svetur puošnūs parkai ir rūmai,
Neatstoja sodello nei pirkios gimos.
Svetur puošnios rožės neatstoja dilglių,
Augančių Tėvynės patvorius —
Sviete nyku be bijūnų ir rūtų...

Kur nueini, kur pažvelgi šio europietiško rudens metu, Argentinoje matai klestintį pavasarį, visu savo grožiu; miestų alėjų medžiai sodriais lapais dengia cementuotą žemę, parkuose žaliuoja žolynai, o gėlynuose gėlės skleidžia purpur žiedus. Pavasario grožis džiugina šio krašto žmones, bet lietuviui, nors ir dešimtmečiai išgyvenusiam, neatstoja Tėvynėje pragyventų purvniausių rudens laikotarpį; čia nemielos tos gėlės, kai nekvepia Tėvynės gamta, kai aplink viskas svetima, o iš Tėvynės negali gauti jokio laiškelio su gimtųjų namų kvapu...

Prisiminus Tėvynės pavasarį, širdyje atsiranda baisesni tūštuma ir noras kuo greičiau bėgti iš šio svetimo krašto į Tėvynę, į gimtuosius namus... Deja, bent šiuo metu — ten kelias mums uždarytas — mūsų šimtmečiais buvusios sodybas užgrobė ir pasisavino kiti. Tapę benamiais galime tik sapnuose ir svajonėse vaikščioti Tėvynės padangėje, gimtųjų sodybų takais. O kokį džiaugsmą ir liūdėsį tenka pergyventi kai ekrane — filmoje pamatai LIETUVŲ, filmos sodybas, o nertas ir pats save dirbantį laukuose, tautinių šokių sukūriose...

Todėl nenuostabu, jei Argentinos lietuviai, nežiūrint amžiaus, luomo nei pažiūrą, taip gausiai atsilanko į dažnai per GLYVDŽIO rodomas lietuviškas filmas. Tomis dienomis

lietuviai, suvažiuoja iš toli — naujaujų Buenos Aires apylinkių. P. Gilyvdžio asmuo Argentinos lietuvių tarpe yra labai reikšmingas, nes tik dėka jo nuolat tenka vaizdais įvykštį ten iš, kur išvykome apie apome okupantų išvaryti.

Lapkričio mėn. 5 diena Buenos Aires lietuviams būtų buvusi nei kiek neskirtingesnė nuo kitų Argentinos pavasario dienų, jei tą dieną nebūtų įvykęs lietuviškų filmų demonstravimas Buenos Aires lietuvių parapijos salėje. Jau gerokai prieš seanso pradžią pradėjo rinktis lietuvių būriai. Nesivėlinau ir aš. Kada įlipau į autobusą pamaciau, kad beveik pusė keleivių lietuviškai kalba, ko nepastebėjau per dvejus metus. Nors iš veidų ir apsiirengimo atrodo jie visko patenkinti, bet jų širdyse viešpatavo Tėvynės ilgesys.

Kad tik nepasivėlintume, — žiūrėdama į puošnų laikrodėlį kalba žvali moteris, — nes nemačius filmos pradžios nebūs tiek įdomi pabaiga.

Autobusas mus nuvežė laiku. Už kelių minučių salėje užgeso šviesa, suskambėjo lietuviška daina, o brangios Tėvynės vaizdai mirtingai tylai užbūrė žiūrovus. Subanguoja ekrane gintarinė Baltijos jūra. Kai puotojančios bangos užlieja smėlėtus krantus ir vėl pasitraukia į jūrą, norisi bėgti, surinkti išplautą gintarą — Baltijos šašaras. Slenka pro akis Klaidos, Nidos, Birštono, Kauno,

Kulautuvos ir kiti Lietuvos vaizdai, kuriuos lydi "Leiskit į Tėvynę" daina. Akis drėkina ašaros ne tik moterims, bet ir vyrams.

Sekmadienio rytas Lietuvoje: senos motulės skuba į bažnyčią. Jų veidai vargo išvagoję, bet linksmi ir ramūs, nes jos — savo Tėvynėje. Vingiuoja kelias į kuklų sodybą per javais banguojančius laukus. Pievose šienplovėjų pulkai, o su jais ilgakojis garnys. Prasišėjęs lietuviškai klėčiai, sesė išsėjęs gausybę puikių audinių. Bežiūrint lietuvių kraują atėjo saulėlydis: tolumoje šūsėdo saulė, prasidėjo naktis ir tuo užsibaigė pirmasis filmos seansas. Salėje šviesa.

— Dievas žino, kada galėsim pamatyti tą viską tikrovėje, — šiuostydama ašaras nuo rausvų skruostų kalba į kaimynką pusamžė moteris.

— Kaip būtų malonu aplankyti ten esančias gimines, — atsiliepia kita.

— Mamyte, važiuokim kada nors į Lietuvą, — ispaniškai prašo geltonplaukė mergaitė motinos. Motina nerasdama tinkamo atsakymo tyli ir gloslo mergaitės plaukus. Pagaliau atsako: "Važiuosim, kai tu paaugsi".

Vėl salėje tamsu, o ekrane Lietuvos pavasaris, vasara, ruduo ir žiema. Skraido bitės, gėlių žieduose, noksta sodų vaisiai, žemė dengia balto sniego patalas. Štai istorinio, 1939 metais Lietuvos kariuomenės žygio į Vilnių — vaizdai. Šauniąja Lietuvos kariuomenė ekrane, žiūrovai sutinka su audringomis ovacijomis. Tvirtai žengia kariai į savo amžina

lostinę Vilnių, kuri buvo daug metų pagrobta lenkų. Vilniaus lietuviškas meta kariams gėles po kojų... Filmoje matomas Vilniaus krašto lietuvių džiaugsmas, mums šiandieną dvigubina liūdėsį...

Kada kariuomenė įžengė į Vilnių ir Gedimino kalne iškėlė Lietuvos vėliavą, minios civilių ir karių suklupo maldai prie Aušros Vartų.

Vilniaus atgavimo vaizdais paigėsi lietuviškų spalvotų filmų demonstravimas.

Nors tos filmos yra labai senos ir negarsinės, tačiau jų demonstravimas išeivių tarpe yra nepaprastai reikšmingas. Būtų labai naudinga šias filmus padauginti ir paskleisti į viso pasaulio lietuvių kolonijas. Šiuo metu atrodo daugiausiai jos demonstruojamos tik JAV ir Argentinos lietuvių kolonijose, kurių padauginimas tik čia ir turėtų būti padarytas. Ką atlieka šios filmos propagandos srityje to negalės niekada atlikti jokios pakaitos, knygos bei laikraščiai, nes jaunajai lietuvių kartai ir seniau Lietuvą palikusiems broliams jokiū būdu negalima įrodyti, kas buvo nuveikta Lietuvos atstatyme per dvidešimt laisvės metų, kokia graži ir turtinga Lietuvos gamta, papročiai ir dainos.

Leonas Kančauskas

ARKIV. STEPINAC NEPRAŠO TITO MALONĖS

Lapkričio 10 d. arkivyskupą Aloyzų Stepinac kalėjime aplankė "New York Times" korespondentas C. L. Sulzberger, kurs lankosi Jugoslavijoje ilgesnį laiką.

Korespondentas buvo priimtas maršalo Tito, su kuriuo turėjo ilgesnį pasikalbėjimą. Tito buvo jam prasitaręs, kad arkivyskupas galįs būti paleistas iš kalėjimo, jei jis būtų apgyvendintas kokiame vienuolyne arba jei jis išvyktų į užsienį su sąlyga niekada nebergeriži į Jugoslaviją savo pareigoms. Tada korespondentas paprašė leidimo aplankyti arkivyskupą kalėjime. Iš pradžių Tito nieko neatsakęs, bet po kiek laiko atėjo Sulzbergeriui leidimas.

Arkivyskupas yra laikomas Lepoglavos kalėjime, kur ankščiau buvo kalinami visi buvusių režimų stipriausi priešai, pavojingiausi šalies vyriausybės. Sulzbergeris buvo palydėtas į kalėjimą trijų asmenų, atsakingų vidaus reikalų ministrerijos ir kalėjimo pareigūnų.

Arkivyskupas buvo atrastas savo ceļeje prie stalo, beskaitęs knygą. Kambaryje tik viena kėdė, o langas labai mažas, tačiau jis taip padarytas, kad saulės spinduliu galima pro jį įeiti.

ESAMA "GERADARIŲ"

DP Komisija pasiekė skundai, kad kai kurie "geradariai" ima stambius mokesčius už sponsoriaus blankų užpildymą ir pusetinųjų DP raportų pagaminimą. "Kiek rimta yra ši problema, rodo Komisijos gautas pranešimas, kad vienas sponsorius turėjo užmokėti kelionės agentūrai sauališką ir verdidelį \$15.75 mokesį už paprastą garantijos blanko įreģistravimą". DP Komisija nesmerkia žmogaus, kuris nesitiki gauti pati-

AMERIKOS JUNGTINĖS VALSTYBĖS JAU YRA KARE SU SOVIETŲ RUSIJA

(SANTRAUKA WILLIAM P. SIMMS STRAIPSNIO, TILPUSIO THE PITTSBURGH PRESS LAPKRIČIO 19, 1950 NUMERYJE)

Kinija nėra mūsų priešas ir kaip tokią ji neužpuolė Jungtinių Amerikos Valstybių. Sovietų Rusija yra mūsų priešas. Rusija naudoja Kiniją kaip ginklą prieš mus, lygiai taip kaip ji naudojo Šiaurės Korėją. Jos tikslas mus nualinti ir tada mus užpuolus pribaugti. Mes turime tiesiai ar per Jungtines Tautas kartą ant visados pasakyti Stalinui, kad mes daugiau nesiduosime mulkinami. Mes jau esame tikrame kare su Rusija, būtų kvaila kitaip galvoti. Karas yra pasaulinis ir visuose frontuose yra esama defenzyvoje, o Rusija ofenzyvoje.

Per 5 metus karas — Graikijoje, Turkijoje, Korėjoje įskaitant ir Marshall plano išlaidas, jau mums kainavo 70 milijonų dolerių. Bet tai dar tik pradžia. Nuo šiol mes savo apsaugai turėtume išleisti kasmet po 70 milijonų, o jei teks karjauti su Kinija dar ir daugiau. Jeigu mes ir lamėtumėm karą Kinijoje, tai dar liks nesumušta Rusija ir kiti jos satelitai. Ka-

prieš ją pačią. Rusija aišku nepaiso kiek kiniečių žus kare.

* Leninas ir Stalinas nužudė milijonus rusų, kad tik išsilaikytų valdžioje. Kremlius be abejo būtų labai patenkintas, jei mes užmuštumėm milijonus kiniečių ir jų miestus sunaikintumėm atominėmis bombomis.

Tada kiniečiai dar labiau gliaustųsi prie Rusijos ir Amerikos atominio bombų atsargos sumazėtų.

Tačiau toks mūsų elgesys nėra per plauką nepriartintų pasauliui prie jo tiesioginio tikslo — taikos, nes paliktų nesumuštas pats didysis taikos priešas Sovietų Rusija, kuri visuomet ir visur kursė karus ir neramumus. Rusija visuomet kombinavo kitus supiudyti, kad besipėsantiems nusilpus, ji galėtų be didelio vargo užkariauti pasaulį. Su tuo išskaičiavimu raudonoji Rusija sudarė 1939 m. nepuolimo sutartį su Hitleriu.

Šiandien Amerika vienintelė valstybė, kuri kliudo Rusijai dominuoti pasauliui. Todėl Stalinas taip uoliai kursto kiekvieną tautą kariauti prieš Ameriką. Kada Amerika bekariaudama su Rusijos satelitais nusilps ir išsieikvos, tada Stalinas ateis su savo 15 ar 20 milijonų šviežiai rusų armija ir puls mus visa jėga, pasitikėdamas, kad pergalė tikrai bus jo.

Šiandien Amerika vienintelė valstybė, kuri kliudo Rusijai dominuoti pasauliui.

Todėl Stalinas taip uoliai kursto kiekvieną tautą kariauti prieš Ameriką. Kada Amerika bekariaudama su Rusijos satelitais nusilps ir išsieikvos, tada Stalinas ateis su savo 15 ar 20 milijonų šviežiai rusų armija ir puls mus visa jėga, pasitikėdamas, kad pergalė tikrai bus jo.

Žinodami tai mes, turime labai pasakyti Rusijai: "Mes nekariausime su jūsų pastumdėliais raudonąja Kinija. Mes visą savo jėgą nukreipsime prieš jus — centrą pasaulinės konspiracijos".

JAPONAI Į ANGLIJĄ

Po pratęstų derybų, britai, pagaliau, sutiko išleisti japonų prekybos misiją į Angliją.

AŠ MELDZIAUSI VELNIUI

Silpnas sudejavimas išsiveržė iš jos. Jis galėjo matyti ją besiraiziant, lyg jos visas kūnas būtų iškreiptas kokio stipraus jausmo; jos kvėpavimas veržėsi su sunkiais atodūsiais ir apyrankės barskėjo.

"To gana!" ji sunkiai iššvokštė. "Aš bėgu iš čia. Jūs nieko negalite man padaryti!" "Likus čia ir melksit!" prašė kunigas.

Ji parodė jam tik savo nugara.

"Jūs sugrįšite!" jis pareiškė, "šianakt!"

Atsirėmęs nugara jis liko sėdėti klausykloje, išbalęs, bet pilnas tikėjimo. Šitas apsilėdęs vaikas negalėjo būti prarastas! Lipnos jos kvepalų kvapas erzino jo šnerves, ir jis galėjo dar girdėti jos paleistuvišką juoką ir baimingą verksmą.

Tai įvyko. Ir tai nebuvo fantazija. Šita sutartis turėjo visą negalimą ir baisią sapnų logiką; Aggie Rätzinek tikrai tikėjo, kad ji prisizadėjo tiesiog savo krauju — ir kas galėjo nuvertinti jos tokio įsitikinimo jėgą? Jis meldė pagelbos.

Bet jau iš pat pradžių atsakymas buvo aiškus. Vienint-

elis kovos būdas buvo sielos ginklai — meilė ir malda. Jis vėl pradėjo klausyti pasitikinčiuosius, kurie buvo pilni baimės, vienišumo ir prispaudimo. Visi atgaliojantieji gavo savo atgailos maldas, ir tada vienam po kito jis tarė:

"Aš prašau jus dabar pagelbėti šios bažnyčios kunigui melstis dėl specialaus reikalo. Ar negalėtumėte jūs pasilikti vienai valandai bažnyčioje ir melstis?"

Ir nė vienas neatsisakė. Greitai suoluose daugėjo parapijiečių skaičius, kurie meldėsi už kažin ką, ko jie ir patys nežinojo.

Pagaliau, kada popiečio ir vakaro išpažintys buvo išsklaidyti, kunigas išėjo iš tos slopinančios dėžės.

"Kiekviena kaip šita kartą buvo nekalta mergelė", šnabždėjo jis sau, eidamas taku prie altoriaus. Klauptamas jis padėjo savo karštus delnus ant vėsių marmurinių grotelių. Iš gatvės skrido tolimi vėlyvų kalbėtojų šauksmai, siūlė žemuoges ir arbūzus, kai jis pradėjo pirmąjį "Tėve Mūsų".

Slinko valanda po valandos. Pagaliau bažnyčia visai ištuštėjo naktiai, išskyrus tą vie-

naš besimeldžiančią figūrą. Jis vis dar nešė tą vienišą sargybą, kad zakristionas išspėjęs iš vidų užgesinti šviesas ir užrakinti duris.

"Nesirūpink!" pratarė kunigas. "Aš užrakysiu," ir vėl nulenkė savo galvą ilgoj maldos būdnyje.

Jau buvo gerokai po vidurnakčio, kai jis išgirdo kulnų kaukšėjimą, artėjantį marmuro grindimis. Viltis susiūbavo jo sieloje — ir tada silpnas jos parfumų kvapas privertė jį smarkiai atsivisti. Jis nesujudino ir nesidairė aplinkui, kai ji atsiklaupė šalia jo, tik išgirdo, kaip ji pradėjo verkti.

"Jei aš nebūčiau jos laukęs," kunigas man pasakojo, "ji būtų radusi duris užrakytas ir būtų grįžusi atgal, kad gal būtų niekuomet daugiau čia neateitų. Atgatha yra stebuklinga mergaitė šiandieną".

Aš pasakojau šitą atsitikimą daugeliui žmonių ir įvairių tikėjimų, ir visų atsiliepiamus galima bendrai išreikšti Harry Emerson Fosdick'o žodžiais:

"Aš sveikinu šitą kunigą! Jis yra tikras Dievo tarnas, šitas monsignoras Fulton J. Sheen".

Vertė Algirdas Iešmantas

laisvinti mane, jis turėtų kalbėtis su Šventuoju Sostu. Katalikų Bažnyčia negali būti niekeno, nei jokios valstybės vergas.

— Aš žinau, kodėl aš kenčiu. Kenčiu dėl Katalikų Bažnyčios teisių. Kiekvieną dieną esu pasirengęs mirti už Bažnyčią. Katalikų Bažnyčia negali būti ir nebus jokio režimo verge, — pasakė arkv. Stepinac.

Taip kalbėjo kankinys arkivyskupas, kurs komunistų kalėjime jau yra išbuvęs per ketveris metus. Jis nieko nekalbėjo apie tai, kaip su juo elgiama — jis prašė apie tai neklausti.

(A.)

PASALIO LIETUVIŲ KULTŪROS ŽURNALO

A I D Ū

platinimo vajas

lapkričio, gruodžio, sausio ir vasario mėnesiais

A I D A I yra mokslo, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo mėnesinis žurnalas.

A I D A I puoselėja tautinę kultūrą ir savo puslapiuose talpina lietuvių mokslininkų, rašytojų ir menininkų naujausius kūrybos darbus.

A I D A I apjungia visus pasaulio lietuvius, kuriems rūpi lietuviškoji kultūrinė kūryba, tautinės gyvybės išlaikymas ir Lietuvos nepriklausomybės atgavimas.

A I D U S redaguoja redakcinis kolektyvas sudarytas iš žymių lietuvių kultūrininkų su rašytoju Ant. Vaičiulaičiu priešakyje.

A I D Ū prenumerata metams: JAV ir Pietų Amerikoje — \$5.00; Kanadoje — \$5.50 (kanadiški — \$6.00); kituose kraštuose — \$6.00. Atskiras numeris JAV — 50 c.; kitur — 55 c.

A I D Ū administracijos adresas: — AIDAI, Kennebunk Port, Maine

VISI KVEČIAMAI Į KULTŪROS ŽURNALO

A I D Ū platinimo talką

Tenelieka nė vieno lietuviu, kuris neskaitytų

A I D Ū

DP Komisija, pareiškia viltį, kad spaudai bendradarbiaujant, ši nenormališka būklė bus pagydyta.

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

SVARBI LIET. KATALIKŲ VEIKĖJŲ KONFERENCIJA

Ateinantį sekmadienį, lapkričio 26 dieną, 4 val. po pietų, Šv. Kazimiero parapijos sveitainėje, yra šaukiama svarbi Pittsburgho lietuvių katalikų veikėjų konferencija, kurioje bus svarstomi labai aktualūs mūsų visuomeninio gyvenimo klausimai.

Konferencijon lėjimas su pakvietimais. Visi pakviestieji malonėkite būtinai dalyvauti.

RIMTAS L. KAT. FEDERACIJOS PITTSBURGHO APSKRICIO SUSIRINKIMAS

Pereitą pirmadienį, "Lietuvių Žinių" redakcijoje buvo susirinkę posėdžio L. K. Federacijos Pittsburgho apskricio nariai. Buvo tariamasi kaip sėkmingiau pravesti katalikų veikėjų konferenciją ir paskirti atskiriems klausimams referantai. Šiame pat posėdyje buvo peržiūrėtas ir priimtas 1951-lemis metams L. K. Federacijos apskricio veikimo planas. Posėdžiui pirmininkavo apskricio pirm. inž. Ant. Mažeika, sekretoriavo Viola Yakštienė.

IEŠKO DARBO FARMOJE

Iš Bostono atvykęs į Pittsburghą lietuvis, Aleksandras Vasiliauskas, 56 metų amžiaus ieško darbo farmoje nedidelėje dirbtuvėje, ar prie namų taisyty. Norintieji jį samdyti, prašome kreiptis į "Lietuvių Žinių" redakciją 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa., telefonas HE. 1-3121.

MR. & MRS. IZIDORIAUS ČEPOņIU

namuose, Lawrensville, Pa., pereitą sekmadienį buvo susirinkę didelis būrys giminučių ir artimų draugų, kad pagerbtų jų sūnų Petra, besirengiantį vestuvėms. Svečiai sunėšė daugybę gražių dovanų Petriui ir jo žmonelei Mildai.

Rr. ir Mrs. Čeponiai labai nuosirdžiai vaišino savo svečius. Visų ūpas buvo kuogeriausias. Danelius Žasinas pagrajo harmonika ir kas norėjo, galėjo smagiai pasiūkti.

LIETUVOS VYČIŲ RADIO

Programa

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ IŠ

STIPRIOS McKEESPORT RADIO STOTIES

WMCK

1360 KYLOCYCLES

NUO 2:10 IKI 2:25 VAL.

Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

Programos vedėjai: Vyt. Jucevičius ir W. Količius

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, McKEESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmadienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškoniai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mieliai klausosi ir gėrisi.

Jeigu turite ką nors pasakoti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Jaunųjų jungtuvės įvyko trečiadienį, Šv. Augustino bažnyčioje, 10 val. ryte.

Gaila, kad jaunikas turi neužilgo išeiti armijon.

Čeponių šeimos draugai ir giminės linki jaunavedžiams laimingo gyvenimo, o jų tėveliams sveikatos ir ilgo amžiaus.

SOUTH SIDE

Šv. Kazimiero bažnyčios 40 valandų atilaidų tvarka:

Atilaidai vyks per 3 dienas: lapkričio (November) 27, 28 ir 29 dienomis.

Alaidai prasidės lapkričio 27 d. 9 val. rytą Suma, kurią laikys Didž. Gerb. Kun. Kleb. Lunksis.

Antrą ir trečią dieną Suma taip pat 9 val. ryte.

Kiekvienos dienos vakare 7:30 val. mišparai.

Pamokslai lietuviškai: rytais po Sumos ir vakarais 7:15 val.

Pamokslai angliškai: vakarais mišparų metu.

Išpažintys: rytais nuo 7 val. ir vakarais po mišparų (maždaug 8:15 val.).

Pamokslus sakys: lietuviškai kun. Alf. Sušinskas ir angliškai kun. V. Brennen.

Yra pakviesti ir dalyvaus daug lietuvių ir nelietuvių kunigū išpažintims klausyti.

Parapijiečiai ir neparapijiečiai katalikai yra maloniai kviečiami dalyvauti šiame dideliame dvasiniame atsinaujime, kurio mums visiems reikia.

A. A. MATAUŠAS GRIGALIŪNAS

1950 m. lapkričio mėn. 13 d. mirė Pittsburgho lietuvių kolonijoj gerai pažįstamas Mataušas Grigaliūnas, sulaukęs 72 metus amžiaus. Jis gimė Lietuvoj, Panevėžio apskrityje, Velykių parapijoj. I Ameriką atvyko prieš 40 metų. Visą laiką dirbo paprastu darbininku. Keletą metų buvo Šv. Kazimiero kapinių sargu ir Šv. Kazimiero bažnyčios zakristionu. Dalyvavo beveik visose liet. Katalikų organizacijose. Buvo žymus rėmėjas seserų pranciškiečių, pranciškonų, kurie jam buvo suteikę fundato-

riaus vardą.

Buvo labai religingas, švelnaus būdo, dėl kurio jį žmonės stačiai "Mataušuku" vadindavo.

Iškilmingai palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse šeimyniniame sklype šalia savo sesers Jaškūnienės.

Čia, Amerikoj, paliko seserį B. Čeponienę, o Lietuvoj — 2 seseris (apie jas dabar nieko nežinoma).

Nors pats buvo nemokytas žmogus, bet didžiai suprato liet. katalikų spaudos reikšmę. Dėl to per savo seserį B. Čeponienę paliko 50 dol. "Lietuvių Žinių" palaikymui.

Savo menką turtelį išskirtė seserims pranciškietėms, Šv. Kazimiero bažnyčiai, savo seseriai ir kitiems.

TRADICINĖ VAKARIENĖ SU TINKANT NAUJUOSIUS METUS

Šv. Kazimiero parapija kasmet rengia parapijos mokyklos salėj Naujųjų Metų sutikimą. Ši tradicija parapijoj yra sena — net 25 metų senumo. Ir šiais metais gruodžio 31 dieną tam tikslu rengiama graži vakarienė su įdomia programa. Muštant laikrodžiui 12 valandą nakties, visi ima viens kitą sveikinti ir po to skirstosi namo.

Šv. Kazimiero parapijos komitetas prašo draugijas nengti parapijos ribose kitų panašių rengimų — Naujųjų Metų sutikimų, o visiems buritis į Šv. Kazimiero parapijos salę ir bendrai sulaukti Naujųjų Metų. Be to, ši vakarienė šiais metais bus jubiliejinė!

Šv. Kazimiero Parapijos Komitetas

ESPLEN

Lapkričio 30 d. Šv. Vincento parapijoj prasidės novena. Nekalta Pradėtosios Šv. Mergelės garbei. Pamokslai bus sakomi lietuvių ir anglių kalbomis. Parapijiečiai kviečiame pamaldose gausiai dalyvauti.

Kalakutų balius, įvykęs praeitą sekmadienį parapijos salėje praėjo labai puikioj nuotaikoj. Abi salės buvo pilnos svečių. Loterijoj išleista 30 kalakutų ir 10 viščiukų.

Antradienį, lapkr. 21 d. vakare parapijos salėje įvyko linksmi jaunimo šokiai, kurių pelnas paskirtas Lietuvos Vyčių, Pittsburgho apskrities radijo valandėlei paremti. Vytis

Popiežius laimina pranciškonų radio valandas

Tėvas Hugh Noonan, O.F.M., iš Los Angeles praneša, kad lapkričio mėn. 1 d., jam esant specialioje audijencijoje, Popiežius Pijus XII suteikė ypatingą palaiminimą visies Pranciškonų Amerikoje vedamoms

radio valandoms. Paminėtina, kad šiuo metu vien JAV ir Kanadoje Pranciškonai Katalikiškias Radio Valandas transliuoja net iš 500 stočių. Tarp jų yra ir Pittsburgho lietuviams iš WMCK McKeesport stoties transliuojama Lietuvių Katalikų Radio Valanda, kuriai vadovauja Lietuvis Pranciškonai. Taigi ir šios valandos vedėjus, klausytojus ir rėmėjus Šv. Tėvas palaimino.

REMKIME LIETUVYBĖS TVIRTOVĖ

AUKOKITE LIETUVIŠKŲ KNYGŲ VIENINTELEI LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS KATEDRAI JAV UNIVERSITETUOSE.

Pennsylvanijos Universitetas jau prieš keletus metus yra įsteigęs baltų ir slavų filologijos skyrių, kuriame yra skaitomi moksliniai lietuvių kalbos ir literatūros kursai. Tai vienintelis JAV universitetas, kuris leidžia pasirinkti liuanistiką universitetinių studijų dalyku ir baigusiems duoda tos mokslų srities diplomus. Deja, studijas sunkina lietuviškų knygų stoka. Tiesa, universiteto biblioteka yra įsigijusi veik visus naujuosius lietuviškus leidinius, bet senesniųjų jai labai trūksta. Todėl ir kreipiamės į lietuvių visuomenę, prašydami aukoti lietuviškų knygų. Didelio Pennsylvanijos Universiteto biblioteka būtų, be to, ir labai gera apsauga lietuviškoms knygoms, kurios pas privačius asmenis kartais ir žūva. Tinka visokios lietuviškos knygos: poezijos rinkiniai ir apy sakos, mokslo ir populiariniai leidiniai, žurnalų ir senesniųjų laikraščių komplektai ar net atskiri numeriai.

METINĖ PARAPIJOS VAKARIENĖ BRIDGEVILLEJE

Kaip pernai taip ir šiomet veiksios Bridgevillės moterys ir mergaitės, vyrų padedamos, rengia šaunią parapijos vakarienę. Vakarienė rengiama gruodžio 2 dieną, šeštadienį, prieš Adventą. Po vakarienės bus ir pasilinksminimas. Bilietai jau platinami. Jų kaina tik \$1.00. Rengėjos ir rengėjai kviečia mielus svečius ir žada skaniai pavaišinti ir palinksmininti. Kas buvo vietoje Bridgevillės vakarienėje, kitu jau neapšozia

KLAUSYKITĖS RADIO VAIDINIMO

Lapkričio 26 d. Lietuvių Katalikų Radio Valanda minės tradicinę Lietuvos kariuomenės šventę. Ta proga programoje bus radijo vaidinimas, kurį paruošė Ignas Gatautis, radijo valandos vedėjas. Lietuvisi nepraleidžia nepasiklausę gražaus vaidinimo. (Dėl kitų informacijų žiūr. Radijo Valandos skelbimą).

STEIGS LIETUVIŲ KALBOS DRAUGIJOS SKYRIŲ

Isisteigus Lietuvių Kalbos Draugijai ir jai raginant daugiau pamilti mūsų gimtąją kalbą, būrelis pittsburghiečių, jau iš seno besidominčių lietuvių kalbos puoselėjimu, rengiasi įsteigti LKD Pittsburgho skyrių. Ypatingai tuo rūpinasi didelis kalbos mylėtojas rašytojas kun. Aifa Sušinskas, kuris kalbos puoselėjimo organizacijos reikalais kelis kartus yra pasisakęs ir spaudoje. (pd)

Help Fight TB

Buy Christmas Seals

STAMP OUT TB... Tuberculosis kills more people than any other infectious disease. Help stamp out TB by supporting the work of the tuberculosis associations. Buy and Use Christmas Seals

UKRAINIEČIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Ukrainiečių tauta vos akmirkšnį pagyvenusi laisvai vė pateko komunizmo vergijon kurio junga neša jau per 30 metų.

aukštias NCWC ir DP komisijos valdininkas Mr. Paul Casimir. Meninėj dalyj puikių dainų padainavo mišrus choras, gražiai nuteikė melodeklamacijos ir kt.

Praeitą sekmadienį Lietuvių Piliiečių Klubo salėje, dalyvaujant 500 žmonių įvyko ukrainiečių nepriklausomybės šventės minėjimas, kuriam vadovavo M. Komičak, Ukrainiečių kongreso Pittsburgho skyriaus, pirmininkas. Be įdomaus, dienai pritaikyto referato ukrainiečius sveikino ir Estų, Slovakų, Slovenų ir lietuvių atstovai. Lietuvių vardu didžiai gražiai kalbą pasakė prof. K. Pakštāas, kuri labai sujaudino laisvės ištroškčius ukrainiečius. Be to, dar kalbėjo

Tenka pastebėti, jog tą pačią dieną įvykusiame latvių nepriklausomybės šventės minėjime prof. K. Pakštāas taip pat pasakė kalbą. (pd)

DĖMESIO PITTSBURGHIEČIAI

"Lietuvių Žiniose" galima gauti įvairių maldaknygių ir įvairių lietuviškų knygų. Norintieji kreipkitės į administraciją darbo valandomis. Ypač kai būnate South Side, užsukite į "Lietuvių Žinias" ir įsigykite gražių lietuviškų knygų.

Office Hours 2:00 to 5:00 P. M. Telephone EMerson 1-4002... JOSEPH C. GEORGE, M. D. SUITE 204 LIBERTY BUILDING... 6101 Penn Avenue Pittsburgh 6, Pa.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ IŠ

DIDŽIULĖS PITTSBURGHO RADIO STOTIES

W. P. G. H.

NUO 1 VAL. IKI 1:30 PO PIETŲ

Nustatykite savo Radio ant numerio 1080

Programos vedėjas Povilas Dargis

C. K. PIKIEL

General Insurance Notary Public

Marriage Licenses Auto Licenses

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa. S. S., PITTSBURGH, PA. Phone EVERglade 1-2300

Atvykę į South Side—

Visuomet atsilankykite į

FLORENT RODGERS CAFE

136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.

Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital JOHN KAMARAUSKAS Lietuvis Laikrodininkas --Expert Repairers-- CLOCKS—WATCHES—JEWELRY 2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa. Tel.: AT. 7399

A. L. WENSLOVAS LIETUVIS GRABORIUS LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS... Nauji moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į nas turėsite mandagų ir sąžiningą pataravimą. Tel. HEmløck 1-0203 2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

PARDUODAMI TELEVIZIJOS aparatai šių firmų: Silvanija, Olimpija, Hallicrafter, Philco. Greitas pristatymas Pirkėjams didelės nuolaidos Šauk tų firmų atstovą Telefonas: MUseum 1-3512

HASER Funeral Home AMBULANCE SERVICE Mes esame dėkingi už jūsų biznį 512 Chartiers Avenue McKEES ROCKS, PA.

KRAUS THE JEWELER V. J. KRAUZLYS, Savininkas 1816 Carson Street PITTSBURGH 3, PA. EVERglade 4850

Lietuvių Žinios

KAS MUMS PAGELBĖS?

REMKIME VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ GIMNAZIJĄ VOKIETIJOJE

Pasitikėdami viso pasaulio lietuvių vienybe, gavę pradžia realios paramos iš VLIKO ir BALFO, įkūrėm Vak. Vokietijoje, Diepholze, lietuvišką aukštesniąją mokyklą ir mokiniams bendrabutį.

Sios įstaigos tikslas išgelbėti nuo galutinio nutautinimo Vokietijoje gyvenančių lietuvių jaunuomenę ir paruošti ją tėvynės Lietuvos tarnybai. Daugusia mums rūpi ateiti į pagalbą Maž. Lietuvos lietuviams, kurie, priversti gyventi tarp vokiečių ir leisti vaikus į vokiškąsias mokyklas, negali patys vieni atsispirti gana stipriai vokištinimo galiai. Džiugu yra matyti į bendrabutį atvykstančius sveikus ir gražius lietuvių klaipečių vaikus, kurie, metę vokiškąsias mokyklas, palikę savo tėvilius stoji į lietuvišką gimnaziją ir su dideliu užsidegimu griebiasi kartoti savo gimtąją kalbą, kurią jau buvo bepamiršta. Tai daugumoje susipratusių ir Lietuvai ištikimiausių klaipečių vaikų.

Gimnazijoje, kurioje veikia visos 8 klasės, vyksta smarkus darbas. Tai yra vienintelė visos Europoje tikrai lietuviška ir krikščioniška gimnazija. Visos kitos liet. gimnazijos Vak. Vokietijoje likviduotos, nes vo-

kiečių valdžia, remdamosi Aukštųjų Komisarijų potvarkiais, nesutinka duoti tautinėms tremtinių mokykloms paramos. Taigi mūsų tautiečiai turi būti priversti atiduoti savo jaunąją artą mokyt ir auklėti vokiečiams. Daugelyje vietų vokiečiai nepriima mūsų vaikų į savo aukštesnes mokyklas. Bet lietuviai vistiek nepajęgtų apmokėti vokiečių mokyklose už vaikų mokslą. Taigi Vokietijos lietuviams ateina tamsiausi laikai, kaip kadaise Lietuvoje jarų priespaudos gadyneje.

Šitą tamsią valandą ryžtamės nepasiduoti. Po ilgos ir atkaklios kovos vokiečių įstaigose galų gale pavyko gauti teisę laikyti bent vieną savo gimnaziją ir gauti nors 2 mo-kytojam algas. Gavome taip pat ir geras patalpas su visais reikalingais įrengimais mokinių bendrabučiui. Pasišventėliai mokytojai dirba gana sunkų darbą, tegaudami už 1 pamoką vos 40 — 50 pf.

Visa tai — Vardan tos Lietuvos!

Gimnaziją įkūrėm, mokinius sukviėtėm, bet kai reikia juos išlaikyti — mūsų jėgos nebeišsėna. Mokinių tėvai, patys budami vieni iš vargingiausių Europos skurdeivų, jokiu būdu

negalėtų pamokėti už savo vaikų mokslą ir maitinimą.

Į Jus tad, brangūs viso pasaulio lietuviai, ir šaukiame!

Rodos, nebūtų jau labai sunku didesnėms lietuvių kolonijoms apsiimt paglobot bent po vieną mūsų gimnazijos klasę ir surinkti mokinių išlaikymui

IŠ VISO PASAULIO

VARGAS SU PRANCŪZAIS

Santykiai tarp Vašingtono ir Paryžiaus yra rimčiau įsitępę, negu bet kuriuo laiku nuo de Gaulle dienų. Prancūzų atžagareiviškumas, nesutinkant su vokiečių apginklavimu, blogai nutiekė JAV kariams. Papildomai ir Amerikos diplomatai Prancūzijoje yra atsuntę namo kandžių Prancūzijos vyriausybės politikos ir asmenybių įvertinimų. Aišku, kad komunistai šią padėtį puikiausiai išnaudoja.

VARŽOMAS P. KORĖJOS IKARŠTIS

Gen. MacArthuras yra spaudžiamas, kad tikrintų visus būsimuosius P. Korėjos prezidento būstinius pareiškimus. Priežastis: vienoje paskutinių kalbų vienas P. Korėjos generalas prieš laiką pagrasino nutraukti elektros energijos tiekimą Raudonajai Mandžiūrijai iš milžiniškų Korėjos jėgainių esančių šiaurės pasienyje. Kai kurie jaučia, kad tai padėję paveikti komunistus permesi kiniečių dalinius į Korėją.

RAUDONIEJI IESKO DVIŠKIO PRITARIMO

Komunistų režimas Čekoslovakijoje sudarė darbo komitetą, kuris studijuoja Šv. Raštą ir kitas katalikų tikėjimo knygas, kad parinktų reikalingas ištraukas komunistinei propagandai. Tai turi tikslą sustiprinti raudonąją vyriausybę jos kovoje prieš Romos Katalikų Bažnyčią. O svarbiausias siekimas yra: įtikinti giliai tikinčius Čekoslovakijos ūkininkus, kad režimo planuojamas žemės nusavinimas (kolchozų kūrimas) turi savo rūšies dieviškąjį palaiminimą.

ANGLIJA TAISYS KLAIĐĄ?

Anglija, viena iš pirmųjų pripažinusi raud. Kiniją, išsiuntė Sir Maberly Esler Dening į Hong Kongą, kad iš ten, kaip britų ambasadorius, vyktų į Pekingą. Dabar, beveik tikra, kad jis į ten nevyks.

MASKVA IR ČIA MELUOJA

Pravda, Sovietų Rusijos komunistų organas, pranešdama apie vykdytą prieš Prezidentą Trumaną atentatą, skelbia, jog teroristų prie prezidento rezidencijos buvę mirtinai nušauti trys policininkai ir du civiliai, viso žuvę 5 asmenys. Toks aiškus melas Maskvai atrodo būtų nereikalingas, tačiau ji jau taip yra išmėlavusi, kad turi iškreipti net visiems tiksliai žinomus įvykius.

bent po 80 — 100 dol. kas mėnuo.

Mūsų planas paremtas viltimi, kad visur atsiras kilnių idealistų lietuvių, kurie parodys gražios iniciatyvos ir sutiks padėti mūsų įgaliojiniams. Prašome tokius tautiečius atsiliepti.

Tai yra pirmasis bandymas po platųjį pasaulį išsisklaidžiusiai lietuvių šeimai. Jeigu jis pavyks — mūsų svarbi įstaiga gyvuos ir savo uždavinį atliks. Tada mes visi matysim ir suprasim, kad LIETUVIŲ VIENYBĖ tai yra toji nepalaužiama jėga, kuri padės mums iššęst sunkioj kovoj už lietuviškąją kultūrą ir už lietuvių laisvę. **PLB Vokietijos Krašto Valdya, (21a) Bad Salzuffen, Baum — Str. 17.**

TAIKA, PABŪKLAI IR NEHRU

Čia yra intriguojanti Indijos ir Tibeto santykių prowaistė: iš patikimų šaltinių tvirtinama, kad prieš komunistų išiveržimą į Tibetą indai pardavė kinams ginklų. Daugumoje šie ginklai yra buvę anglams nereikalingi šautuvai, pistoletai, kulkosvaizdžiai ir šaudmenys, kuriuos perėmė indai, kai Britanija paliko kraštą. Ši aplinkybė yra cituojama, kaip įrodymas, kad min. pirm. Nehru nėra visai šventas šaltojo karo bangose, kaip kad atrodė.

LAIVYNAS SPINDULIUOJA...

Paskutinis priešnordomųjų laivų laivyno istobulintas projektas yra pagerintas pagal garso bangas šviešai jautrus povandenis detektorius. Ant panašaus, kaip radaro ekrano, šių bangų yra sukuriamas vaizdas, rodamas nardlaivio greitį, jo kampe su persekiojamu laivu ir nuolatinius nardlaivio išsukinėjimo maneversus.

Kaip niekad anksčiau, laivynas tobulina garso detektorius, povandenines rakietas ir minų laukams išvalyti vairojamas torpedas. Minų grėsmė bus nedavertinta ir JT minų valytojai Korėjos vandenyse, turėję žymių nuostolių.

TAMSĖJA INDOKINIJOS PAVEIKSLAS

Prancūzų nuostoliai Indokinijoje yra buvę toki rimti, kad visa Tonkino provincija, 43.000 kvadratinų mylių plotu, gali būti užleista komunistams. Ši karti tiesa minima gen. Alphonse-Piere Juin slaptame raporte vyriausybei. Prancūzija norėdama atgauti prarastas pozicijas Tonkine, turėtų nusistųti į Indokiniją dar 30.000 vyrų, 250 naujų tankų ir 100 lėktuvų.

KASDIEN STALINO GIMTADIENIS

Praceitų metų gruodžio 21 d. Stalinui suėjo 70 metų. Nuo to laiko "Izvestijos" dar vis kasdien tebespausdina sveikinimus Stalinui gimtadienio proga, įsivedusi specialią Stalinio sveikinimo skiltį.

Norėdama laimėti pirmenybę sveikinimų rungtyne Albanijos komunistų partija jau prieš kelias savaites atsiuntė sveikinimą Stalinui 71-mo gimtadienio proga, tretjetą mėnesio iš anksto.

Diktatoriai mėgsta smilkymą,

CLEVELANDO ŽINIOS

VYČIAI DIRBA

Vyčių 25 kuopos susirinkimas įvyko lapkr. 14 d. Jam vadovavo pirm. Aranskiēnė. Pranešimą iš Ohio — Michigan vyčių suvažiavimo laikė J. Sadauskas. Suvažiavimas buvo pradėtas šv. mišiomis ir atstovų pietumis. J. Sadauskas seimeliu labai patenkintas ir sujaudintas. Ypač jis džiaugėsi sušikęs savo jaunų dienų draugą kun. Praspaliū. Negalėjo atsikalbėti, prisiminę mokyklos laikus, kuomet kartu dirbo Lieuvos garbei. Seimelyje viešpatavo tikrai lietuviška dvasia. Visur skambėjo lietuvių kalba r dainos. Čia gimęs jaunimas kalbėjo lietuviškai. Garbė ten: a Daytono jaunimui, kuris jau žinomas savo lietuviškumu ir jo vadams, apie kuriuos ne kartą tenka skaityti "Vytje".

Š. m. lapkričio mėn. 26 d. 6 val. 30 min. Public Auditorium mažajame teatre, prasidėjo koncertas. Maloniai prašome kvietimais iš anksto išsityti, kurie gaunami Spaudos kioske "Dirvoje" ir pas Petrą Muliolį Organizacijos bei pavieniai asmenys, ta proga norį Čiurlionio ansamblių pasveikinti kreipiasi į L.K.F. sekretorių J. Daugėlą 1844 W. 47, Cleveland Ohio, telef. AT 1-9871.

L.K.F. sk. valdybė

IPOLITAS IR MARIJONA STONIAI ŠVENTĖ VEDYBINES SUKAKTUVES

Ipolito ir Marijonos Stonių 25 metų vedybinės sukakties proga lapkričio 12 d. 11 val. buvo atlaikytos iškilmingos Šv. Mišios, kurias laikė kun. Klebonas V. Vilkutaitis. Solo giedojo kun. B. Ivanauskas. Vargonavo muz. Ambrasas. Klebonas pasveikino sukaktuvinius ir linkėjo dar ilgai dirbti Šv. Jurgio parapijos ir draugijų gerovei. Ypač p. Stonienė yra žymiai veikėja įvairiose organizacijose. Šv. Mišiose metu p. Stoniai ir giminės priėmė Šv. Komuniją.

Sukaktuvinių sūnus Edvardas atvyko į iškilmes iš Columbus, Ohio, kur jis studijuoja Ohio valstybės universitete. Kitas sūnus, JAV armijos kapitonas, gyvenęs Aliaskoj ir negalėdamas atvykti, atsiuntė sidabrinę dovaną. Dukterė Adelė gyvena su tėvais. I. Stonio brolis atvyko iš Vandergrift, Pa., o teta Magdalena Pranskūnienė iš Marsvell, Pa. Taip pat dalyvavo sesuo Domielė Garkopienė su vyrų ir sū-

numis, kurių vienas kitą dieną išėjo į armiją.

Grįžę į namus sukaktuviniškai rado gražiai papuoštą stalą apkrautą gausiomis vaikų ir kitų dovanomis. Dovanų tarpe buvo ir Moterų Sąjungos 26 kuopos dovana ir privati pirminkės dovana ilgametei kamos globėjai ir aktyviai veikėjai. Daug dovanų ir gražių linkėjimų įteikta pietų metu.

Dideliems veikėjams ir uoliams katalikams linkėtina daug laimės ir ilgų metų

Koresp.

PADĖKOS ŽODIS

Nuoširdžiai dėkojame savo mylimiems vaikams, giminėms ir draugams, kurie dalyvavo mūsų džiaugsmingoj šventėj lapkr. 12 d. ir drauge meldėsi už mūsų sveikatą ir troškimus. Dėkojame visiems už gražias dovanas ir nuoširdžius linkėjimus.

Didelis aciu kleb. kun. V. Vilkutaičiui, kun. B. Ivanauskui, muz. Ambrauzi ir altoriaus berniukams, o taip pat Moterų Sąjungos 26 kuopai, valdybai ir pirminkei už dovanas ir linkėjimus. Aciu giminaičiui Jonui Bačinskiui sveikinusiame mus telefonu net iš Kalifornijos. Aciu šeiminkei Marijonai Luckienei ir jos pagelbininkėms.

Už taip gražų stalą papuošimą didelis aciu E. Akelienei ir M. Adomaitenei. To niekados neužmiršime.

Dar norėtume padėkoti Ig. M. Slanicckam ir jų šeimai ir visiems mus prisiminusiems. Lietuviškas aciu visiems.

Ipolitas ir Marijona Stoniai

KORTAVIMO VAKARAS

LRKSA 142 kuopos kortavimo vakaras įvyks lapkr. 27 d. 7 val. vakare. Visi kviečiami dalyvauti.

NAMŲ APSILDYMAS

DABAR yra patogiasias laikas apsidėmų namų apsidėmų Mes pardudame ir irengiame automatiškus moderniškus Gassio Furnasus, įdedame automatiškus Barber Burnerius ir angliais kurenamus furnusius ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymul tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE Gas and Electrical Appliances Frank M. Orpse-Urbsaitis, Ved. 6921 Wade Park Avenue Tel. UT. 1-2750

Nakčia ir sekmdieniais PO. 9548

MULIOLIS INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

Skaitykite "Liet. Žinias"

7123 Wade Park -:- Cleveland 3, Ohio -:- HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindimis patiesų, geriausių ir prasėsnų, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageldaujantiems atsiūsiame pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašalinuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraucos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgėjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apgedina tamstų namą ar fornicius, dėl pilno jų apvainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS

LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisinga patarnavimą. Simpatiškas, marėdagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligoniu pervežimui į ir iš ligonbių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENDicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

Užmiestiniai šaukimai gauna "highball" signalą dėl prasimušimo pilnu greičiu pirmyn, kada tu nurodai centrinei šaukimojo numerį. Taip yra dvigubai greičiau.

Dėl geresnio ir greitesnio patarnavimo, laikyk šaukiamųjų asmenų telef. numerių sąrašą.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY